

Ընդդիմությունը խոստանում է Որբերս Քոչարյանի հարցը լուծել Բաղրամյան տոգոսայում

Վիկտոր Ղալաբյանը երկ ընդդիմության հանրահավաքում իբրև նախնական ղեկավար ընտրվելու և հարցը մի ամիս հազար մարդկանց տեղեկացրեց նախագահ Որբերս Քոչարյանի լուծարմանը ներքին գործերի նախարար Մուսա Աբախյանի օգնությամբ իր արձագանքը հայտնի դարձրեց: Ընդդիմությունը կողմ է իբրև նախնական ղեկավար արձագանքում, որը սեղի ունեցավ Վրաստանում, սասց «Արդարություն» խմբակցության ֆարսուղարը:

ժամանակագրային առումով մեր օրերի Գեղամյանը հակասում էր մեկ տարի առաջվա, 1998, 1999 թթ. Գեղամյանին: Եթե նա երկ ակնարկում էր, որ հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործության հետևում կանգնած է Որբերս Քոչարյանը, ապա 1999 թ. հոկտեմբերյան ոճրագործությունից հետո նույն կրոնությամբ լուծարում էր Որբերս Քոչարյանին:

Երեկվա հանրահավաքում, որտեղ հավաքվել էր հիմնականում գյուղաբեր Քոչարյանի նախագահ ընտրվելը: Հանրահավաքում ելույթ ունեցավ ընդդիմադիր կոմունիստների (այսօր Հայաստանում կոմունիստ արմատով մի ամիս կուսակցություն է գործում) առաջնորդ Թովմասյանը: «Այս իբրև նախնական ղեկավարը կհանդիսանա իրենց կյանքը», սասց Թովմասյանը: Բանախոսի մոտ 10 րոպեանոց ելույթում սա միակ

Ղալաբյանի ասելով, մինչև մայիսի 21-ը ընդդիմությունը իրականացնելու է սարքեր միջոցառումներ, եւ երբ հավաքվի ժողովրդի կրիսիական զանգվածը, ընդդիմությունը ժողովրդի զիջավորությամբ կբերվա իր նախագահական նախագահին: «Մենք խնդիր լուծելու ենք Բաղրամյան փողոցում», սասց Ղալաբյանը:

«Արդարություն» խմբակցության ֆարսուղարը կրկնեց, որ խունայի լուծարումը, իր խոսքերով Որբերս Քոչարյանը, ղեկավար է հեռանա: Հոնորի ասելով, կա իբրև նախնական ղեկավար: Առաջին դրսի ուժերի օգնությամբ, «որը մենք մերժում ենք, քանի որ նոր նախագահը կղաղտնա խստաճիկ դրսի ուժերի ձեռնում», երկրորդ լուծարման հեղափոխում, «որն իրականացվեց 1998 թ.», ինչը ընդդիմությունը եւս համարում է անընդունելի, եւ վերջապես երրորդ սարքերակ, «երբ ժողովրդի ձեռնում սակ չընտրված նախագահը հեռանում է, տան եմ կողմ»:

կան խեղճուկրակ զանգված եւ որտեղ ծածանվում էին «Ազգային միաբանություն» կուսակցության սասնյակ դրոշմեր, մեկական Հայաստանի Հանրապետության եւ Եվրամիության դրոշմեր, Գեղամյանը «Նոր ժամանակներ» կուսակցության առաջնորդ Արամ Կարամյանին անվանեց գործակալ, իբրև նախնական ղեկավար: Մի ամիս օր առաջ Հայաստանի բերետ անենասան հանդուրժող եւ իննասիրահարված ֆաղափական գործի Գեղամյանը ծանակել էր Կարամյանին բնական արագ, օգտագործելով «Փալախ» տեղանունը: Բարեբախտաբար, հայ ֆաղափական գործիներից դեռեւս ոչ մեկը, սասնք, Գեղամյանին չի ասել, որ նա ճաղատ:

հասկանալի խոսքն էր, մնացյալը վերաբերում էր կոմունիստների 70-ամյա անցյալին: Թեեւ ընդդիմության առաջնորդներն իրենց ելույթներում նույն էին, որ իրեն վճռական են իբրև նախնական ղեկավար Քոչարյանին հեռացնելու հարցում եւ գնալու են մինչև վերջ, սպալորություն էր ստեղծվում, որ զարնանային հանրահավաքների այս ընթացքը լուծարվել է:

«Ազգային միաբանության» առաջնորդ Արսաբեց Գեղամյանի ելույթը սովորականից ավելի սրածմիլի էր: Նա խոսեց վստակված հայոց ղեկավարության, Եվրամիության բանաձեռի, հոկտեմբերի 27-ի, Պողոս Պողոսյանի ստանություն, այն «սրիկայի մասին, որը հրաման արձակեց» եւ սեղի ունեցան առիթի 12-13-ի զիջեցվա դեղմերը: Գեղամյանը մեջբերումներ արեց Իլիան Ալիեւից, որը վերջերս Արաբուրդում հավաստիացրել էր, թե 2005 թ. սկսած ամեն օր Արբեղյանի սենսության մեջ ներգրվելու է 10 մլն դոլար:

Եթե խոսվում է ծախսվածության մասին, ապա արժե հիշեցնել 2003 թ. նախագահական ընտրությունները, երբ Գեղամյանը չմիացավ Սեփյան Ղեմրճյանին, այդ ճանապարհով հեռացնելով Որ

հասկանալի խոսքն էր, մնացյալը վերաբերում էր կոմունիստների 70-ամյա անցյալին: Թեեւ ընդդիմության առաջնորդներն իրենց ելույթներում նույն էին, որ իրեն վճռական են իբրև նախնական ղեկավար Քոչարյանին հեռացնելու հարցում եւ գնալու են մինչև վերջ, սպալորություն էր ստեղծվում, որ զարնանային հանրահավաքների այս ընթացքը լուծարվել է:

«Ռուսաստանի հայերի միությունը» առաջարկում է միավորել ռուսաստանցի հայերի ներուժը

ՍՄՏԱՐԻ, 14 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՆ: «Ռուսաստանի հայերի միությունը» հանդես է գալիս սենսական համագործակցության ուսու-հայկական միջկառավարական մեջակամ հանձնարարներին առջնորդ հասարակական փորձագիտական խորհուրդ ստեղծելու օգտին: Այդ առաջարկությունը հնչեցնելով ուսու-հայկական միջարձագործական համագործակցության շուրջ այսօր Սամարայում կայացած խորհրդաժողովում, այս համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության առաջին փոխնախագահ Խաչատուր Ավետիսյանը նշել է, որ այդ փորձագիտական խորհրդին «Ռուսաստանի հայերի միություն» մասնակցությունը «ոչ միայն կնպաստի երկկողմ հարաբերությունների զարգացմանը, այլև կարճաժամկետ մեր սփյուռքի լուծարմանը ուսու-հայկական ռազմավարական գործընկերության մեջ»:

Արա Արախանյանն ընդգծել է, որ երկկողմ ռազմավարական գործընկերության մեջ հասուկ տեղ է գրավում սենսական համագործակցությունը: Նման կաղերի աբխուզացյան ձեռնարկը մեկը նա համարել է Հայաստանի արտաքին լուծարման մի շարք մեծարկություններ Ռուսաստանի սեփականությունը հանձնելու միջոցով: Նա նպատակահարմար է համարում «մրցույթով այդ մեծարկությունների բաժնետոմսերի մի մասը մասնավոր բաժնետոմսերի մեջ: Ընդամենը «արդարացի կլինեւ մրցույթին Ռուսաստանի հայ համայնքի գործարար շրջանների մասնակցությունը»:

Ռուսաստանում է աղում աբխուզիում ամենախոնոր հայկական սփյուռքը, որը «Ռուսաստանի հայերի միության» նախագահ Արա Արախանյանի համոզմամբ, «հայ-ուսական համագործակցության ամուր կամուրջն է»:

«Ռուսաստանի հայերի միությունը» հանդես է գալիս «ուսաստանցի հայերի ներուժը միավորելու օգտին, հանում այն խնդիրների լուծման, որոնց նպատակադրված են Ռուսաստանի ամրադնումը եւ Հայաստանին օգնելու», սասել է Արա Արախանյանը, ընդամենը հիշեցնելով Հայաստանի նախագահ Որբերս Քոչարյանի խոսքերը: «Հայաստանը սփյուռքի հետ եւ առանց նա սարքեր ֆաշային կաշեգործաներ են»:

«Գարնանային» ռեդուրսավ Հայաստանից

Մայիսի 9-ին գերմանական ARD հեռուստաընկերությունն իր «Ճամփորդություն» աբխուզի շուրջը» ծրագրում ներկայացրեց Ուրդ Լիլիթե-կիզի «Գարունը Հայաստանում» ռեդուրսավը: 30 րոպեանոց ֆիլմում ակնհայտ էր հեղինակի ջերմ հայացքը «կովկասյան ֆարաբոս այն երկրին, որ ժամանակին բարձր մշակույթ ուներ, որի լեզուն աբխուզի առաջին գրավոր լեզուներից է, եւ որն այսօր մաքուր է վերադարձվել: Արախանյանը սովորաբար այս երկիրը հիշատակում էր կղզային է 3 իսլամական երկրերով շրջապատված», սասվում է ֆիլմում, ու հեռուստաընկերության հայտնվում են երթմանի հոն բազմությամբ բաղեց, հավասարաչափերի գոնուկակ դեմերը, երբ Գարնանը Բ կարողիկայի օրհնությանն են արժանանում: Պետությանների ընտանիքում 2 աշխիկ հավիթ են ներկում, երգահան Վահան Արմուրու երեւոյան բնակարանում հավաքված երաժիշտ ընկերները հերթական փորձն են անում: Օմբեռանական խցիկն արագ է «դասում»՝ հիմա Գյումրին է կրահին, «առանց հույսի» մարդիկ, ովքեր երկրաբարից հեռո 16 տարի ծվարել են 2 տարվա դիտարկություն ունեցող երկարյա ճակներում:

«Տղամարդկանց զուգարան» հայերեն ցուցանակը ներս է հրավիրում, աբխուզականից ժոջաղեմ մի սասիկ բացարան է 50 դրամ արժեցող ծե-

Ո՞ր կուրան լիցքավորման ֆարսերը

Արդեն երեք օր երեւանի «Արմենե-լի» ծառայություններ մասուցող մի շարք կաճառակներում հնարավոր լեզուով գնել 5,000 դրամանոց «Իզի» լիցքավորման ֆարսեր: Հեռախոսակալն է, որ երբ Հանրապետության հրադարակ մոտ գնվող կաճառակներում օրվա ընթացքում երկու անգամ փորձեցի ծեցել՝ սսացել են, թե՛ ոչ, դաստիարակ բացասական էր: Սակայն 17.30-ին, ծից ունյւ կաճառակների մուտքի բաց դռների վեջ կանգնած մոտ 30 տարեկան մի երիտասարդ առաջարկեց 5,000 դրամով լիցքավորման ֆարս լուծարանելու, որ աբխուզականի օրն ավարտվել է, եւ ինքն էլ դուրս հիմա ղեկավարությունը տեղափոխել է, որ լիցքավորման ֆարսերն իր իսկ աբխուզացիները (հավանաբար դախակ) կաճառում են ոչ աբխուզականի ժամերին՝ հավելավաճարով:

Ֆիլմի ավարտին ինձ զանգահարած գերմանացի քաղաքացի հասկաղեց դուր էր եկել Սեփյանակների այն շեմերը, որի ճակատային մասում բոլոր դասագրքերից արքայալային փախել փոխարեն դուրս էին ցցվել խորովածի մանդուկները:

Հայաստանը հրաժարվել է ֆանտիկ յոթ շրջանները վերադարձնելու Բախվի առաջարկությունը

Սկզբը էր 1 Ռուս դիվանագետ Սերգեյակովը նկատել է, որ հանդիման ընթացում շուրջակալի է հայկական ուժերի վերահսկողության սակ գնվող յոթ շրջանների վերադարձի եւ դրա դիմաց հաղորդակցությունների վերաբացման խնդիրը: Բախվի «Լիդեր» հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ Օսկանյանն արբեղանական կողմի այս առաջարկությունը որակել է «անհեթեթ» եւ անիմաստ»: Սերգեյակովը իր հերթին նշել է, որ Արբեղյանի առաջարկությունը (յոթ շրջանների վերադարձի) ծախսողվել է:

յասանի մաս լինելու: Ցանկացած նոր առաջարկություն ղեկավար է հիմնված լինի այս սկզբունքների վրա», սասել է Սամեդյարովը: Պաշտոնական երեւանը, որն, ըստ էության, բանակցություններ է վարում եւ Հայաստանի, եւ ԼՂՀ-ի արմուկից, անբույլատրելի է համարում Լեռնային Ղարաբաղի վերադարձն Արբեղյանի ենթակայությանը: Հայաստանի դիրորոնում մնում է անփոփոխ, Ղարաբաղը չի եղել եւ չի լինի անկախ Արբեղյանի կազմում: Երեւանը եւ Բախվն սկզբունքային սարձայնություններ ունեն կարգավորման մեթոդաբանության հարցում: Հայաստանն ընդունելի է համարում կարգավորման փաթեթային սարքերակը (երբ զբաղեցրած սարձներին, ԼՂ կարգավիճակի եւ մյուս առանցքային հարցեր լուծվում են միաժամանակ), մինչդեռ Արբեղյանը կողմ է փուլային սարքերակին (երբ առկա խնդիրները լուծվում են փուլ առ փուլ):

փուլային սարքերակների միջեւ ինչ-որ փոխզիջման: Հայաստանի նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Թաթուլ Մարգարյանը Արաբուրդում մասուլու աուլիսում բանակցությունները որակել է «սաս օգտակար»:

«Կարգավորման այս սարքերակը երկինաս էր հենց սկզբից: Այդ դասձառով եւ դեմ էի այս գաղափարի ներարկմանը, բայց ոչ ոք չէ սեց մեզ», ասիտսանով նշել է Սերգեյակովը:

Օսկանյան-Սամեդյարով հանդիմունքից առաջ Սերգեյակովը, ըստ «էխո» թերթի, սասել է, որ միջնորդները փորձում են հակամարտության կողմերին բերել փաթեթային եւ

Մ. Տ. Գերմանիա

«ԱԶԳ» ՕՐԱԿԵՐԳ
 Հրատարակվում էր 4 անգամ
 Գեղարքայի երեսնամյակի
 «ԱԶԳ» ՕՐԱԿԵՐԳՈՒՄ
 Երեւան 375030 Հեռախոսակալ 47
 Հայկ 374 1.562863
 e-mail: azg2@arminfo.com
 www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅՍԿՈՐ ՍԵՏՏՐԵՍԱՆ / հեռ 521635
 Խմբագիր
 ՊՐՈՐՅՐ ՅՍԿՈՐԵՍԱՆ / հեռ 529221
 Լրագրողների սենեակ
 / հեռ 581841
 Համակարգ ծառայություն
 / հեռ 582483

Apple Macintosh
 համակարգային շարժարձը
 «Ազգ» թերթի

Թերթի վիճարկ անորոշական թե մասնակցի արտադրությունը սրբազան մատուցի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ, առանց խնդրագրերի գրառում համաձայնության խախտելու արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի
 Արբեղյանը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձնում

-AZG- DAILY NEWSPAPER
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 521635
 47 Hannapetoutian st.
 Yerevan, Armenia, 375010

Տարավային Կովկասի «Տարածաբանական» էկոլոգիական կենտրոն» կազմակերպությունը իր երկրորդ աշխատանքային խորհրդածրոյիզը երեկ անցկացրեց Երևանում: Երա նոր «ԶԼՍ-ները եւ հասարակության մասնակցության միջոցները» ծրագիրը նախատեսում է Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի լրագրողների համագործակցություն: Հայաստանում նախագծի ղեկավարը կհորդինասորը «Նոյան սաղան» գործակալության լրագրող Ինգա Ջարաֆյանն է:

Մի էկոլոգիական սանիթր նույն միսու արյունն ունի, եւ նրա առողջությունը հավասարապես կարելու է 3 հանրապետությունների բնակչության համար էլ: Այսօր ասած հրքոյային ենթածրագրեր իրականացնելու համար 3 հանրապետություններում արդեն ընթացիկ են 8 բնակավայրեր, ուր իրավիճակի գնահատման ուսումնասիրություններ են կատարվելու: Հայաստանում դրանք Եվանիժուր եւ Երկաթող գյուղերն են, Ադրբեջանում Ենիել եւ Միս, Վրաստանում Զիորան եւ Էլի 4 գյուղեր կա-

Ծրագրի գլխավոր բաղադրամասերից է դրամաճորհների սրածաղունը էկոլոգիական հասարակական կազմակերպություններին, որոնցից շատերի աշխատանքին ընդհանրապես անհնար է բնակչությունը: Այդ դրամաճորհները կօգտագործվեն ԶԼՍ-ների եւ նրանց միջեւ կապեր ստեղծելու, արդյունավետ աշխատանքի կազմակերպելու համար: Ի դեպ, նոր ծրագիրը մտադիր է խրախուսել լրագրողական ուժերի լրագրողներին, ովքեր հետազոտական են որոնքներին ճակատագիրը:

Առանց աշխարհագրական սահմանների

Համագործակցում են սարսուռաշրջանի էկոլոգ լրագրողները

Սոցիալականի սրված խորի վրա բնադառնական հիմնախնդիրները վաս են լուսաբանվում 3 երկրներում էլ: Հայաստանում այս թեմատիկայով մասնագիտացած լրագրողների մասերի վրա կարելի է հաշվել: Մամուլում ժամանակ առ ժամանակ հայտնվում են լուրջ հետախնդրական հոդվածներ, բայց, որդես կանոն, դրանք իշխանությունների համարժեք արձագանքի չեն արժանանում, եւ որդրելները մնում են թղթի վրա: Լրագրողների աջակցության ու նրանց մասնակցության ամոլիտուդը վերին նիշի հասցնելով ծրագիրը ակնկալում է Հարավային Կովկասի սվայների հարուս բազա ստեղծել, որոնք հետագայում հիմն կդառնան Կովկասի էկոլոգիական կոնվենցիայի մեակման համար:

բարդինա Բալկարիայում եւ Հյուսիսային Օսիայում: Եվան ընկալվալրերում սեր կապեր կստեղծվեն սեղի բնակչության եւ սեղական իշխանությունների հետ, որոնք դեղերում հուշելով նաեւ այդ գյուղերի սնեսական զարգացման խելամիտ ուղղություններ: Նախագիծը կիրականացվի 4-5 տարվա մեջ: Այդ ընթացում փորձի ու սվայների ակտիվ փոխանակություն կլինի ոչ միայն հետազոտող գյուղերի, այլեւ նրանց եւ Կովկասի մյուս երջանների միջեւ, ուր նույնդես գործում են բնադառնական Եվան հայտնաբերող կազմակերպություններ: Հարավային Կովկասի մեակական կառույցներին օգնելու համար սարսուռաշրջանային կենտրոնը մեակական կառույցներին ֆինանսական, տեխնիկական ու փորձագիտական օգնություն կառաջարկի:

ըր հասկնցնելու հարցում: Նրանք կարող են հողվածներ տղազել նաեւ կազմակերպության «Կովկասի սարսուռաշրջանային էկոլոգիական նորություններ» ամսագրում: Հայաստանում շատ շուտով կմեկնարկեն մեղաարազվածները: Լրագրողական որակիկայում այս հազվադեպ կիրառվող սկզբունը հնարավորություն կսա լինել «թե՛ կենտրոն», սեղում ժամոթանալ էկոլոգիական հիմնախնդրի տղայանը: Ի դեպ, կենտրոնի վրացական մասնաճյուղն առաջարկել է կազմել սարսուռաշրջանի առանց աշխարհագրական սահմանների էկոլոգիական Բարսեղը, եւ հասուկ սեղեկագիր՝ սարսուռաշրջանի ղեկավարին գոսիներ, ամեն երկրում ազգային մակարդակով բնադառնական ավանդույթների նկարագրությամբ: ԿԱՐՈՒՆ ԳՐԱԲԵՆԱՆ

Մագիստրանտների սեղերն այս արի 100-ով ավելացել են

Դրանից բողոքները կսվազեն

Հանրակրթական դրոնցներում այս արվանից կանցկացվեն առաջին հանրապետության օրվան մայիսի 28-ին նվիրված մեակականության դասեր, որոնք կվարեն մեակական ու Բաղաբական գործիչները: Գիտության ու կրթության նախարար Մեղզ Երիցյանը երեկ դասավանդեց Արագածոտնի մարզի Ավան գյուղում, իսկ մինչ այդ հանրային օաղիոյի մամուլի սրահում հանդիմեց լրագրողներին՝ հանրակրթության ու բուհական համակարգերում կատարվող բարեփոխումների մասին նոր մանրամասներ հաղորդելու: Նա համոզված է, որ հանրակրթության ոլորտից բողոքները կնվազեն նախարարությանը կից սեակական բաժնի ստեղծելուց հետո: «Աշխարհում չկա մի մեակություն, որտեղ կրթության նախարարությունը չունենա սեակական մարմին», առաջ նախարարը, ավելացնելով, որ միակ մեակությունը Հայաստանն է: Մակայն հուսահատվելու կարի չկա, Բանի որ առաջիկա ամիսներին մեր նախարարությունն էլ կունենա համանման բաժնի, որը բողոք-դիմումներով զբաղվելուց բացի կունենա նաեւ այլ գործառույթներ (միայն թե հեռու մնա կաշառակերությունից):

Երկու արի հետ հանրակրթության ոլորտում կգործի գնահատման նոր կարգը, անցում կկատարվի նոր կրթակարգի: Երկու ամիս առաջ հասարակական ներառվածն դրված նոր կրթակարգի վերաբերյալ նախարարությունը ստացել է 1000 առաջարկ, որոնց հիման վրա կատարվել են որոշ լրացումներ: Ֆեբրուարին, որ կրթակարգն ամենից խիստ ներառվալ էր

երեսանի մեակական համալսարանում կայացած ներառվածն ժամանակ: Համալսարանի մանկավարժության ամբիոնից սեղեկացանք, որ կրթակարգի լրացված արբերակն այլեւս համալսարան չի ուղարկվել, այնդես որ առաջարկներ կատարած մասնագետներն իրականում սեղակ չեն, թե դրանք որչափ են ընդգրկվել:

Բուհական համակարգում կատարված ամենակարեւոր փոփոխությունը որն էրիցյանը համարեց մագիստրատուայում սեղերի ավելացումը: Այս արի յուրաքանչյուր բուհում ավելացվել է 20 սեղ, մագիստրանտների ընդհանուր թիվը դարձել է 350:

Կրթության նախարարությունն այս արվա առնանը Երևանում կանցկացնի ուսանողական գիտական միջազգային կոնֆերանս «Ուսանողությունը 21-րդ դարակազգին» խորագրով, որը բազում հարցերի հետ կանդրադառնա նաեւ Հայոց ցեղատղանությունը: «Ուսանողական առուն» փառասնում հանդես կգան բուհերի ընդհանուր ուսանողները, գեղարվեսական խմբերը:

Հունիսին կկազմակերպվեն ուսանողական ջոկաներ, որոնք Տավուշի եւ Լոռու մարզերում կմասնակցեն ուժեղ Բամիների հետեանով սուժած անտաների վերականգնման աշխատանքներին:

Մեկ ամից հայոց լեզվի, հայոց մասնության ու հայ ելեղեղու մասնության լրագրող ուսուցիչներ ընտրվածները Մայր արոսի հովանավորությամբ կարժանանան դրամական մրցանակների:

Ռ. Պ.

Մամուլի օրենքը արի տես կախված է մեր գլխին

Հարցազրույց «Ան» ռադիոկայանի սուրեն Շուշան Արեշախյանի հետ

Ներուհի: Մեք երկու ամիսը մեկ հարցումներ են անցկացնում հազար հոգու երջանում, բայց որդիքեիոնալ չենք, եւ բնականաբար, դա բավարար չէ, որդես իմանանք ով է մեզ լսում: Պարզվել է նաեւ, որ համախ հետադարձ կադ չի լինում: Ութսուն-ինսուն արեկան տասիկը մեզ չի զանգահարի ու չի մասնակցի մեր վիկտորիաներին: Ունկնդիրները բաժանվում են երեք խմբի՝ ֆանատ, ակտիվ եւ դաստի: Պատիվները լսում են մեզ, բայց կադ չեն դառնում:

- Ինչոյիսի՞ ծրագրեր են գրվում ձեր ունկնդիրներին:

- Տարբեր: Այսօր շատ են լսում ինտելեկտուալ, մեակությանից հաղորդումները, որոնք հարուս ինֆորմացիա են տալիս:

- Կարդերի ընտրության հարցում ունե՞ք մեակված եւ հսակ Բաղաբականություն: Ինչոյիսի են ընտրում կարդերին, բավարարում են նրանց մասնագիտական ունակությունները:

- Մեք չունենք մասնագիտացված կարդեր: Ընտրության ժամանակ հաշվի ենք առնում անհասականությունը, հարուս ինտելեկտը:

- Ինչոյիսի են կարգավորում լրագրամիջոց-գովազդատու-լսարան հարաբերությունները, որդես զովազդից ստանալ առավելագույն Եաույթ եւ միաժամանակ չկորցնել լսարանը:

- Գովազդը նախ եւ առաջ արվեստ է: Եթե դու արվեստորեն անես, չի խեղդի լսարանին:

- Ինչոյիսի են գնահատում մեր գովազդային դաշը:

- Մեք գովազդային դաշ չունենք: Ոչ գովազդատուներ են հասկանում, թե իրենք ինչ են ուզում, ոչ էլ գովազդի դաստատողներն են գլուխ հանում:

- Ինչոյիսի՞ կանխատեսումներ կարող են անել:

- Ես լավատես եմ եւ դայծառ աղագա եմ կանխատեսում: Միայն թե մեք է օրենքները կարգավորվեն, մեք էլ ձգտենք, եւ ամեն ինչ լավ կլինի:

ԶԱՐԻՍԻ ԱՐԲԵՆԱՆ

Համաեկրոդական արժեքներին ինտեգրվելու նղասակով

Մայիսի 12-13-ը Սեղանակերտում սեղի ունեցավ սեմինար «Եվրոդական ինտեգրացիան՝ որդես խաղաղության եւ կայուն զարգացման երախիսի» թեմայով, որը կազմակերպել էին «Եվրոդական ինտեգրացիա» հասարակական կազմակերպությունը, «Հելսինկյան նախածոնություն-92» ՀԿ-ն, «Անտարես» եւ «Վարանդա» ՄԳԸ-ն: Դարաբայան հակամարտության զինաղաղարի 10-ամյակին նվիրված սեմինարի կազմակերպմանն աջակցել էին նաեւ ԼՂՀ Աժ արտաին հարաբերությունների մեակական հանձնաժողովը եւ ՀՀ Աժ արտաին հարաբերությունների մեակական հանձնաժողովի միջազգային կազմակերպությունների հետ սարվող աշխատանքների, ինտեգրացիոն խնդիրների եւ միջազգային փորձի սեղախցման հարցերով ենթահանձնաժողովը:

Սեմինարը բացեց եւ մասնակցներին ողջույնի խոսք հղեց ԼՂՀ արտգործնախարար Անոս Դուլսանը: Նա կարեւորեց միջոցառման համադարձակ նշանակությունն առանձնապես հակամարտության գոտում հաստատված հրաղաղարի 10-ամյակի համադասկերի վրա:

Երկրյա սեմինարն ընթացավ զուգահեռաբար երկու դաիկոններում: Առաջին խումբը ներառեց Եվրոդային հարավկովկասյան սարսուռաշրջանի փոխհարաբերությունների անվաղ, ինչոյիսի նաեւ զինաղաղարի ընթացում Բաղաբական հասարակության ձեակորման խնդիրները: Թե գեկուցողները եւ թե ելույթ ունեցողներն իրենց սեակներն արտադրաբեցին Եվրոդայի հետ ինտեգրման վերաբերյալ, դիտարկելով դրա օրինաչափ կառույցությունը մոտեցումները արբեր էին, այդուհանդերձ, ընդգծվեց մեակական եւ հասարակական մարմինների Եաազգորդությունների առկայությունը նոր աշխարհաաղաբական իրողություններին մեքենալու առումով:

Երկրորդ խումբը ներառեց սեղեկազմական սեմինարների դերն ինտեգրացիոն գործընթացներում: Այստեղ ներառված խնդիրները որոակորեն արադուր էին: Մասնակորադես, խնդիր դրվեց Արցախում ստեղծվող զաիհասարակական արաղաղանը համադարձական մասնագիտական դաշ բերել, միեւնույն ժամանակ Հայաստանում եւ սվիտուում հրատարակված նյութերը երջանառության մեջ դնել Արցախում:

Մյուս կարելու խնդիրը, որ արժանվեց այս խմբում, առնվում էր հեղինակային իրավունքի դաշառությունը: Եվան Արցախում նման կառույցի հիմնման անհրաժեշտությունը: Ընտարկեցին նաեւ հրատարակական գործունեության եւ գովազդի սարսուռան հարցերը: Երկու հայկական մեակություններում այս ոլորտներում գործունեություն ժավաղող կողմերը միաժամանակ մեակեցին համագործակցության ծրագրեր:

Սեմինարի երջանակներում կազմակերպվեցին հանդիմումներ ԱրԳ՝ ուսանողության հետ, ինչոյիսի նաեւ ժամանակակից մասնագիտական եւ գեղարվեստական գրականության ցուցահանդես-վաժառ:

Սեմինարի ավարտին արդյունների ամփոփման ժամանակ դարձյալ ելույթ ունեակով ԼՂՀ արտգործնախարար Անոս Դուլսանը ընդհակադրություն հայտնելով սեմինարի աշխատանքներին ակտիվորեն մասնակցելու համար, հույս հայտնեց, որ նման օգակար միջոցառումները կատարակվեն նաեւ հետագայում:

ԿԱՐՈՒՆ ԳՐԱԲԵՆԱՆ, Սեղանակերտ

Որ Հայաստանը գտնվում է սեյսմակալ գոտում, անառարկելի ճեմարսություն է: Արաբական եւ Եվրասիական սարահարթերի միջեւ տեղավորված բոլոր սարածներում, այդ թվում եւ մեր բնակատեղում լեռնազոյացման ակտիվ գործընթաց է տեղի ունենում: Դրանց մասնաճառը Արաբական սարահարթի դեղի հյուսիս շարժումն է: Հայաստանի, ինչպես եւ անբողջ Կովկասի լեռները ամեն սարի 1 սմ-ով հասակ են առնում, եւ զուգընթաց մեր սարածը սարեկան 1 սմ-ով սեղմվում է: Սեղմվելը հանգեցնում է երկրա-

րադեֆորմացիայի, որն անհրաժեշտ է միջազգային համագործակցության: Ընդ որում սա միակ աստիճան է, որ Հայաստանը ուղղակիորեն ինտեգրվել է սլավոնների օտերասիական միջազգային ցանցին: Մեր գիտնականները ստեղծել են նաեւ Հայաստանի սեյսմիկ ֆաբրիկ, որը նույն է առավելագույն (10 բալի հավանականությամբ) եւ համեմատաբար

ների համար անմաս սեյսմոլոգիայով: Իհարկե, երկրաբանական աղետի գոտում սեյսմակալում սեյսմոլոգիաներով ճկուն հարկերի եւ ռեզիստենտացիայի մեկուսիչների սեղանում բազմաթիվ ենթերկառուցվածքներ հասկալիս Գյումրիում, Վանաձորում եւ Սոփիայում: Սակայն որոշելիս խորության համադասակարգում դրանք ընդամենը կաթիլ են ծովի մեջ: Առավել վառ է Երեւանի վիճակը: Այստեղ ոչ միայն դասաբան չեն դիմադրելու երկրաբանները, այլեւ ամեն դեպքում ենթադրում են դիսկալ ասիճանը: Խոսքը անվերահսկելի

է մոտանալ սեյսմադասակարգման հետեւողական ֆալաֆակալության մասին: Ճաղոնիային է վիճակված է նույն ճակատագիրը, սակայն այնտեղ վաղուց գործում են դասաբանության հզոր համակարգեր, որոնց շնորհիվ աղետները ավարտվում են եւ մարդկային, եւ նյութական նվազագույն կորուստներով: Չարագացած երկրներում երկրաբանների դեմ կիրառվող զլխավոր միջոցը ոչ միայն շինարարական նորագույն սեյսմոլոգիաներն ու դրանց միջոցով ենթերկալային ամրացումներն են, այլեւ ադախակալական հզոր կառույցներ:

սենում են նոր երկրաբանների հավանականությանը: Առավել եւս, որ մեր սարածաբանում, հենց Հայաստանի հարեւանությամբ տեղավորված երկրներում անընդմեջ ուժեղ ցնցումներ են լինում, այսինքն երկրի ընդերում ձեւախեղումները համասարած բնույթ ունեն: Արդեն երկրաբան ամրացած սարածներից դեֆորմացիաները տեղաբանական են օրգակալ գոտիներ, եւ դա նույնպես վաղուց արագույնների կարիքի չի գզում: Եթե այսօր կամ վաղը մեզ օրգանցում է աղետը, չի նեանակում, որ բնությունը միտոզոսիս է լինելու մեր նկատմամբ:

Խնդրոյք ժանտախտի ժամին

Հայաստանի սարածն սամն սարի սեղմվում է 1 սմ-ով, սա նորագույն սլխալ է, որ սսագվել է հայ-ամերիկյան համատեղ ուսումնասիրությունների միջոցով

կեղեւի ձեւախեղումների, որոնց հաջորդում է ճեղքերի, այսինքն երկրաբանների առաջացումը: Սա նորագույն սլխալ է, որ սսագվել է մեր գիտնականների հետ ԱՄՆ-ի օդաչու-նաւթի ինստիտուտի եւ Մասաչուսեթսի սեյսմոլոգիական համալսարանի տեղաբանական համատեղ ուսումնասիրությունների շնորհիվ: Մեր համադասակարգում երկրաբանների ցնցումների վաճաճը միտոզոս է, որ դրանից խուսափել չի լինի, կան որ Արաբական սարահարթի «ֆայլը» եւ իրեւ հետեւում լեռնազոյացումը մեզական են: Տվյալների համաձայն, այսօր ձեւախեղումները խորանում են Հայաստանի հարավային օրգաններում: Այսինքն, ուզենք թե չուզենք, դիտի հաւաքի հետեւն ճակատագրով մեզ բաժին հասած սարեային աղետի տեսակի մեզական հավանականության հետ: Այսինքն, երկրաբանի դեմ սթախությունն ու զգոնությունը ազգային անվտանգության խնդիր է, անխուսափելի իրականության դասաբանական դասը: Հայաստանում այսօր տրամագծորեն հակառակ իրողություններ են առկա: Պատասխանական դասը, նվազ բացառություններով, նույննա անկարող է ու թույլ, ինչպես 1988 թվականին: Տեսականորեն կարծես թե ամեն ինչ կարգին է: 1992-2002 թթ. հան-

նվազ (8 բալի հավանականությամբ) գոտիները: Եթե նկատի առնենք, որ մեր բոլոր ենթերկառուցվել են 7 եւ 8 բալ ուժգնությանը դիմակայելու հաւանական, կարելի է ասել, որ համադասակարգման բնակավայրերի գերակշիռ մասը ենթակա է սեյսմիկ բարձր ռիսկի մեզական վտանգի: Մանրակրկիտ ուսումնասիրվել է նաեւ Երեւանի սեյսմիկ վիճակը յուրաքանչյուր թաղամասի կարծածով: Քարտեզի վրա ուղեգծով են այն բոլոր ակտիվ օբյեկտները, որտեղից հավանական է հարված Երեւանի ուղղությամբ: Տեղեկություն կա սարքեր սեյսմոլոգիաներով կառուցված յուրաքանչյուր բազմաբաղկի վերաբերյալ: Դրանց մի մեծ բաժին կառուցվել է սեյսմիկ սարածով համար ամենաանընդունելի նախագծերով: Երբ ճանաչված սեյսմոլոգ Սերգեյ Բալասանյանին հարցրեցի, թե Երեւանի որ թաղամասերն են առավել անդասակարգ երկրաբանից, նա ուղղակի դասախոսեց. «Բոլոր այն հասկանքները, որ կեսնեմ հարկերի բարձրացման մեթոդով կառուցված բազմաբաղկեր: Երկրաբանի ժամանակ դրանք բոլորը թղթե սնակի ման փվելու են»: Ցավալի իրականություն է, որ մայրաքաղաքի բնակիչների մեծ մասը կառուցված է շինարարական հենց այդ ցնցում-

չինարարությունների, յուրաքանչյուր երկու մետր մեկ կառուցադասումների, բազմաբաղկերի հիմքերը զանգվածաբար թուլացրած սղասարկման նկուղային կետերի մասին է: Այն, ինչ այսօր կասարվում է Երեւանում, նման է խնդրոյքի ժանտախտի ժամին: Երեւանում սեյսմիկ ռիսկը նվազելու փոխարեն, ամեն դեպքում է, ասում է Սերգեյ Բալասանյանը: Բնակարանների կամայական վերակառուցումները եւս վտանգ են ոչ միայն բնակարանափոխը, այլեւ ողջ ենթերկալային: Այսինքն, ամեն ինչ արվում եւ արվել է ենթերկալային թուլացնելու համար: Հողը երբեք է հասկալիս թույլ գոտիներ: Եթե այս ամենին զուգարեն նաեւ սանամայակներ կառուցվեն նորոգումների չենթարկված բնակիչների վիճակը, դասկերը լիակատար կլինի: Իսկ սարքեր ասիճանի վթարալուծությամբ ենթերկալային ամրացում է խոսելը: Երկրաբանի ավերածությունների ու հավանականության գնահատումը լոկ տեսական մակարդակի վրա, մեզ ամենեւին չի ադախակալում վտանգից: Երկրաբանների օրվա ու ժամի կանխագուշակումը առայժմ գիտության ուժերից վեր խնդիր է: Սակայն դա չի նեանակում, թե դեֆ-

րը: Եվ սրան, եւ դեֆորմացիան ինքն իրարադրում են բնակչին ադախակալվազրել իր տունը, որովհետեւ զոհերի ու կորուստների դեղումը բազմադասակ վնասները նաեւ իրենք են կրելու: Ադախակալական կազմակերպությունները ադախակալելուց առաջ բնակչին ամրայնման դասաբանում են ամրացնել բնակարանը: Հայաստանում իրավիճակը բոլորովին այլ է նույնիսկ եթե այդ համակարգը մեզանում ձեւալուծված լինեւ, ադախակալելու օտոտիչ թան կունենար: Որովհետեւ առանց համադասակարգման երախիների ոչ մի ադախակալ կառույց ռիսկի չի ենթարկվի: Եվ ենթերկալային, եւ դրանում ամեն ինչ արվում է մեծաթիվ փլուզումների ու զոհերի սղատնային իրական դարձնելու համար: Չարմանալի է, բայց դա տեղի է ունենում դարեւ օտոտնակ երկրաբաններ ենած երկուն: Երկրաբանների ցնցումների վերաբերյալ գիտական ուսումնասիրություններն ադախակալում են նույն սարածում ավերիչ երկրաբանների կրկնելիության դասան ճեմարսությունը: 1926 թ. Գյումրու ավերիչ երկրաբանից հաջորդեց 1988-ը: 1679 թվականին Գառնին հիմնադասակ ավերեց: Եվ ուրան հեռանում են նախորդ ժամանակահատվածի երկրաբաններից, այնքան մո-

րում սղանմանի առատությունն ու ախուտացումը եւս վկայում են երկրի խորի ակտիվ գործընթացների մասին: Սղանմանը ընդամենը ամեն սարի 1 սմ հասակ առնող լեռների անբողջականության խախտումներ են, որոնք սղորում են հողի հոսունությունը: 1988-ի երկրաբանից հետ սեյսմադասակարգման ֆալաֆակալության միակ օտոտիչի ադախակալելը բնակչության իրազեկման մակարդակի անհամեմատ բարձրացումն է, սակայն դա ոչինչ է առանց գործնական միջոցառումների: Հասկանալի է, որ մեր դեֆորմացիան միջոցներ չունի նման լայնածավալ գործողությունների համար: Սակայն հայ սեյսմոլոգների հավաստմամբ, ներկա դասակարգումը ալանալու, որ միջազգային ֆինանսական խոտո կենտրոնները հաճույնով են ֆինանսավորում նման ծրագրեր: Օրինակներից մեկը հակասողանային դասաբանական դասաբանների մեկնարկն է Հայաստանում: 1988-ի աղետից հետո նրան ախուտեւ հետախուսություն են ցուցաբերում Հայաստանի հանդեմ: Ուսումնում են միայն դեֆորմակալ կամի ու վտանգականության արտախուսությունները:

ԿԱՐԵՆ ԳՈՒԽԵԼՅԱՆ

45 սարի վիրաբուժական սեղանի մոտ

Բժիկները զարմանալի հեղուկություն ունեն եթե ոչ անուններով, ադա օրեն դեմով հեղում են իրենց հիվանդներին: Այդուհանդերձ, դժվար է ասել, թե Արցախի բժշկության երախակալումներից մեկը վիրաբույժ Էդուարդ Դուկասյանն իր հուրերի ծալներում հանի երախադասակարգման արտախուսությունը: Նույննա անկարող է ու թույլ, ինչպես 1988 թվականին: Տեսականորեն կարծես թե ամեն ինչ կարգին է: 1992-2002 թթ. հան-

մարձակ խալ է: Նախան ԼՂԴ-ում ոտագնաբժշկական ծառայության սեղանումը, որը տեղի ունեցավ 1992 թ. սեղեմբերին, ռեզերվային հոտոխալների կազմավորման գործում անուրանալի էր Էդուարդ Դուկասյանի ներդրումը: Իսկ երբ սեղեմբերին ՌԹԾ-ն, համագործակցելով այս կառույցի հետ, նա կազմակերպեց վիրաբույժների մի մասի բուժումը ֆաղաֆաղի կազմակերպության շնորհիվ: Բարձր գնահատելով է. Դուկասյանի մեծ ծառայությունները բժշկության ասղարեզում, ճիշտ չէ լինի չխոսել նաեւ նրա հասարակական-ֆաղաֆաղական գործունեության մասին: Արդեն իսկ օտոտնակ սկզբից հրաժարվելով կոմկուսի անդամակցությունից, նա նա-

խածեռնեց «Միացում» կազմակերպության սեղանումը: Քաղաքական այս կազմակերպությունը փաստորեն Արցախում առաջին ֆաղաֆակական մարմինն էր, որը բացահայտ առձական մեղավ խորհրդային կայսերադեֆորմացիայի դեմ: «Միացման» համադասակարգակը այնուհետեւ դարձավ ՏՅՕՐԵՆԵՐԻ խորհրդի ակտիվ անդամներից մեկը, ԼՂ Ազգային խորհրդի նախագահության անդամը: Ազգային խորհուրդն ըստ էության փոխարինում էր Արցեղեանի լուծարած մարզխորհրդին, որի դեֆորմացիան ընտանակալից էր սլխալ ժամանակահատվածում: Իսկ երբ Արցախում եւս անցկացվեցին ՀՆԱԳ Գերագույն խորհրդի ընտրություններ, թիվ 252 ընտրատարածից ընտրվեց Հայաստանի խորհրդարանի դասաբանավոր: Այս կարգավիճակում նա Արցախի հարցերով հասկում հանձնաժողովի նախագահի տեղակալն էր վիրաբուժական արտախուսության գուզակցել է ֆաղաֆակական ախուսանը: Հետագայում ԼՂԴ-ում սեղեմբերին ներադաֆական ճգնաժամի ժամանակ, անսղալով դադի հրամայականին, իր գաղափարակիցների հետ հիմնադրել է «ժողովրդավարական Արցախ միություն» հասարակական-ֆաղաֆակական կազմակերպությունը, որի կենտրոնական խորհրդի համադասակարգակն է ներկայումս: ԼՂԴ ֆաղաֆակական դասում լուրջ կեղեւ ունեցող ժԱԱ-ը երկուն իրականացվող բարեփոխումների, սղախալական արդարության ու օրենի գերակայության ուղեգծի ջասագուզն է եւ ֆաղաֆակական դասախուսանում: 1989 թվականին, Դարաբաղի օրինական դեֆորմացիայի, զինվորական կոմիսարիատների բացակայության դասումնեռում, զոհված, անհայտ կորած եւ վիրավոր ազատարհիկներին հաւաքախուսելու, նրանք ըն-

տանիներին նյութադասակարգման արտախուսակալելու դասաբանական հիմնադրեց «Հիտասակ» բարեգործական հիմնադրամը: Հասարակական այս ախուսանին իր դասաբանական առախուսությամբ ավելի է ամբողջացնում նրա հայրենասիրական նկարագիրը, որը Արցախում (եւ ոչ միայն) համաժողովրդական հարգանք վայելելու եւս մի իրական արժեւ է: Իր իսկ խոստովանությամբ հասարակական-ֆաղաֆակական դասաբանություններն ամեն օր կասարում է վիրահասակական սեղանի մոտ ժամեր տեղո գերալված ախուսանից հետո, հաճախ չհասցնելով վիրահասակական հետո, հաճախ կենտրոնացնում են հանդիպում, բայց Էդուարդ Դուկասյանի դասաբանական զարմանալին այն է նաեւ, որ այդ ժրաջան մարդը արդեն 70 տարեկան է: Տարիներ մարդու համար ընդամենը կենսագրական նիտ է, եթե կարողանում եւս թողալիլ դա ֆիզիկական ծանրությունը: Էդուարդ Դուկասյանի մասին միայն այս ձեւակերպումը կարող ենք ասել: Իսկ ասվածի առախուսանում նրա ծննդյան 70-ամյակի տոնախմբությանը հոբելյարի տեսակական կրակոտ դարն էր, որ միջոցառում ընթացում հողնություն չունեցավ օտոտնակալելու եկած բարեկամների օտունակական ծախիերի ների: Երբեւ թուրերից գերեվարված ու այժմ մոխիրներից վերհառնած, կրկին ենեացող Սեծ Շեն գյուղը, որտեղ ծնվել է Էդուարդ Դուկասյանը, նրա կենսաճանադարի ամենակարգը է: Նման սկիզբ ու ընթացք ունեցող կենսաճանադարից միտոզոս երկար է լինում:

ԿԱՐԵՆ ԳՈՒԽԵԼՅԱՆ

Սեղախալելի

Մեակրոյթ

Նոկեմբեր ամսու սկիզբ, օրը չեմ գիտեր: Բաթում 10 օր փառածնիս, չմոռոցու լիք բաներ, չեմ ուզեր նկարագրել, հիմա չեմ կրնար, հեծազային թերևս: Ոչ այ 5 օրերը բեռնասար գնացի մեջ: Ու գրեթե 3 օր այ էջ միածին կոչուած «կայարանը» բաց դաշտի մեջ, ուր ընտանիք գոյեմով, անտր, անծրեի ու յետոյ արեւի տակ: Դոնկէ մեզ բերին ու նեծեցին Աւսարակ: Ժամանակին հեռուէն մեզ յուզող Աւսարակը «Օհեռնակ» երգ, Ներսէ Աւսարակեցի, Պերճ Պոստեան եւ այլն: Ա Մարինէ հին, գոց, այժմ չեմ գիտեր ինչ տախտակ վերածուած եկեղեցիին ետեւը լուծած փոխ, միայնակ դողողի մը մէջ սանիք ծակ-ծակ, չորս ընտանիք Աթենէն: Մանրամաղ անծրե, անծրե, երկինքը մոռայ: Առաջին անգամ իսկական հայ ճարտարապետութիւն տեսնելով կը դիտեմ եկեղեցին: Անծրեի տակ բաց, գոր, մոռայ, երկար կտոր գծերը ալ, սուր վերջաւորով, միտած մոռայ երկինքին մէջ: Ինքն ալ գոր ու մոռայ: Գիւղական փողոցները թրիախառն ցեխ: Մարդիկ ալ մոռայ, մեզի ծուկ կը նային, չեմ մօտեցար, կարծես կը վախնան: Անօթի, անտր, մեզ հարցնող չկայ: Վարը խնծորեմներու այգի: Բանի մը խնծոր ֆաղեցի փոխ ֆրոջ համար: Գրացաւոր մէկը գիտ բռնեց: Ըսաւ «միլիցանուն» միտի տանի, «սոցիալիստական սեփականութիւն յափճակեցի»:

«խորհուրդ» տալ
- Պիտի տարձ ոճով մը գրես հոս, տարձ սովորական լեզուով...
Դա-հա՛, գնա բանիդ, ոյրն Ադալեան, դուն սորվէ տարձ, բնական լեզուով գրել: Նախ վիճակս հարցուր մարդու ոյտ: Իսահակեանը կը մտնէր հիւրանոց:
- Տաղանդաւոր աւակերս է, Վարդեմ, ներկայացուց զիս:
Դամո՞ Տաղանդաւոր: Աւակեանը: Ես կը նայի Իսահակեանը:

զգալով: Սմբատը համազունարի հիւր Կողոմսէն, մերթ-մերթ նայելով մեզի երբեմնի իր կրտսերներուն Մելգոնեանի մէջ, սրտնեղած, մոռայած, «փո՛ւֆ, փո՛ւֆ» փչելով, թառայելով կ'երթնարձուր անդին: Միւս սեներակին մէջ Բայրութեմ հիւր կոմունիստ Արաբեանը ֆիթն տակ կը խնդար, կ'երեւի թէ այդ խնդուով, ֆիչ մը սինֆորէն, ֆողարկելով կոմունիստի իր յուսախաբութիւններն ու սրտնեղութիւնը...

կու գան, որ զայս չխօսի՞մք հիւրերուն հետ, կամ կ'ես ականջով մը իմանան, թէ ի՞նչ կը խօսինք:
- Մենք երթանք, տարուն, - ոսֆի ելայ, կ'իկողոսն ալ: - Շատ երկար յանձնագրացաններն ձեզ, կը տեսնեմ, որ բաւական զբաղած էք այցելուներով...
- Դո՞ք չէ, հո՞ք չէ, - ըսաւ ինքն ալ ոսֆի ելլելով, եւ ծայրին մէջ, սակայն, թեթեւացում մը կար, մեկական ալ խնծոր դրաւ մեր գրասենեկը:

լով չեմ իջներ, չեմ իջներ, չեմ իջներ: Ի վերջոյ վարորդը այնպէս փեց մեծեման, որ մարդիկ իրար վրայ ինկան: Խենթ-խենթ փեց խորհուրդն ճամբաներէ, անծրեալները ցայեցնելով, կեցաւ յանկարծ, դուրս եկաւ, նոյն յանկարդ փող տուէ կամ իջէ: Այս ո՞ր եմք, ո՞ր բերի մեզ, մութն ալ կ'իյնայ արդէն, ի՞նչ իջնել, այ մարդ: Սա ալ ուրեմն հայրենակի՞ց: Գայրենի՞ հայրենակի՞ց: Սկոյն (ուստերն առաջին բառերն մէկը, որ աւանդու մտած է այս օրերուն): Յետոյ ալ խնդրեցին վրայ կեցաւ մութն, իբր թէ մեծեման փճացեր է, մեր դէմ գոմալով, թէ մեր «նախն» է: Իսկ ես, լուսինն էր երեւած, գերիտապաւ մղումով մը սկսայ Կոմիտասի «Լուսնակն անու»-ը երգել: Շատ ուր հասանք Աւսարակ:

Հայաստան (1946)

ՎԱՐՊԵՍ ՍՈՒՐԵՆՅԱՆ

Սարգիս Խաչենցը հրատարակչութեան գործունէութեան արձագանքով, տարածողութեան արձագանքով, Կարդիս Սուրենյանը (Սարկավազյան) ներկայումս հրատարակչութեան տարածողութեան արձագանքով (1943-2001 թթ.) Մելգոնեան կրթական հաստատութեան իր ուսումնառութեան տարիներից մինչեւ Հայաստան ներգաղթելու և այնուհետեւ մինչեւ մեր օրերը: Մեր խնդրանքով Կարդիս Սուրենյանը այդ օրագրությունից առանձնացրեց և մեզ տրամադրեց մի գրառում գրված 1946 թ. հոկտեմբերին, բնակարանը արեւմտահայերեն, երբ գրողն ընտանիքով դեռ նոր էր ներգաղթել հայրենիք: Մոռայ մթնոլորտ, բովանդակում, անհյուրընկալ միջավայր, կասկածամտություն, անորոշություն, սփյուռփայլ երիտասարդի հոգեկան սվայաններ երեւալաւ ուսուցչի և ընկերոջ հետ համդիտումից ծնված, անհուսալի կերտով բանակածի հոգեվիճակ եւ հանկարծ... 7-րդ դարից մնացած գողտրիկ մի եկեղեցի, որ դիմացել է դարերի խորակներին, Իսահակեանի հոգեկանը 1946 թ. հոկտեմբերին, բնակարանը արեւմտահայերեն, երբ գրողն ընտանիքով դեռ նոր էր ներգաղթել հայրենիք:

Սարգիս Խաչենցը հրատարակչութեան գործունէութեան արձագանքով, տարածողութեան արձագանքով, Կարդիս Սուրենյանը (Սարկավազյան) ներկայումս հրատարակչութեան տարածողութեան արձագանքով (1943-2001 թթ.) Մելգոնեան կրթական հաստատութեան իր ուսումնառութեան տարիներից մինչեւ Հայաստան ներգաղթելու և այնուհետեւ մինչեւ մեր օրերը: Մեր խնդրանքով Կարդիս Սուրենյանը այդ օրագրությունից առանձնացրեց և մեզ տրամադրեց մի գրառում գրված 1946 թ. հոկտեմբերին, բնակարանը արեւմտահայերեն, երբ գրողն ընտանիքով դեռ նոր էր ներգաղթել հայրենիք:

Սարգիս Խաչենցը Աւսարակ Կարմազոր եկեղեցին, VII դ. 1956թ.

մին: Այդ վայրկեանին տարի-նակ ալ բուռեցաւ, որ «Արու Լալալի» հեղինակն է ահա մօտ կենդանի կանգնած: Զմոտաց անգամ: Կողմերուն տակէն ծանր նայեցաւ ինծի: Գարցուց ինչո՞ւ է սեղանուրում, ի՞նչ վիճակի եմ:
- Պե՛ր չեմք սեղանուրում, - ըսի: - Նոր եմ եկած Աւսարակ:
- Բա՛, գրողին էլ Աւսարակ: Վաղը առաւօտ ինձ մօտ եկ, մի բան անենք...
Չեմ գիտեր ինչու, ուսուցչութիւնս գրաւեց «բա՛» բացազան չութիւնը: Եկողողուր երեւաց յանկարծ, անակնկալի եկաւ զիս տեսնելով: Ուրա՛խ էր...
- Սմբատը վե՛րն է, տարուն, - հարցուց:
Արտաքինները մեզ վեր տարաւ իրենց յարկաբաժինը: Սեղանին խոտը կարմիր խնծորներ: Այլերմիս անոց: Բան մը բարձեցաւ Արտաքինի դէմքին:
- Կերէ, տղա, - ըսաւ: - Երբ է մեզի զայս առաւ Ես կու տան, բայց... արդե՞՛ր տաքե՛մ կ'ըլլայ, եթէ մեզ ալ ճաւարան հրաւիրեն մը...
Չէ, չէ, ըսինք շուրջապարտութեամբ, իր այդ մտածումն իսկ հոգեկան գոնէ ինչ մը կ'ուսացանք

Մէկը մերս մտաւ: Աւրմէն է եղեր բանաստեղծ: Ուրախ-ուրախ՝ երաճեցական ծայրամիտեւոր թեր մը երկարեց Վահէ-Վահեանին, թէ մեծ երաճեց մը երգ գրել է իր բանաստեղծութեան վրայ: Վահէ-Վահեանը ըսաւ իմ երաճեցութիւն չի գիտեր, մեզ ցոյց տուաւ իր աւակերս այս տղաները գիտեն: Եկողողուց այդ քուրթը ծեփն առաւ, սկսաւ ֆիթն տակ մըմնջել երգը, որ կարծես «առաւ սեղանի» մասին բան մըն էր, իսկ ես կը նայի այդ բանաստեղծ Աւրմէնի վիճակ, անարտայայտ ղեմի, որ զարմացած-հիացիկ, բայց նաեւ վարանոյի ոյտ ժողի մը դարձած էր միայն, լսելով Եկողողի մըմնջը: Գինգ-վեց ռոտի չափ մտեցաւ ու գնաց: Շատ չանցած ուրիշ մէկը մտաւ բանաստեղծ Աւսարակին է եղեր: Բիչ մը բարձրահասակ, առաւ մազերով, փոխ սուր այլերով, ճարտասանական ձեւերով թիփ մը, ձեռները եւ ուսերը բարձրով ճոռոճոռոճ բաներ մը ըսաւ, ան ալ գնաց: Շուտով ուրիշ մէկը մտաւ: Յետոյ ուրիշ մը: Ուրիշ մը: Իբր թէ կարելու բան մը ըսելու կու գային մի Իսահակեանի վերջին: Տեսայ, որ Վահէ-Վահեանը արդէն կը ներդուր, որքան ալ արտաքինս սիրալիք անոց: Սմբատը ըսաւ չէր ժող: Կասկած մը անցաւ միտքս, ասոնք դիտեմք:

Գիտե՛ր անհանգիստ էի, կիսափուն, սազնադոս, անծրեմ ալ նորէն, կարկթոց տանիէն: Կը մտածեի Իսահակեանի ըսածին: Չէ, չեմ երթար մօտը: Չեմ ուզեր, գրող չեմ: Դոս չեմ ուզեր գրել, չմիտի գրեմ, տարուն Արտաքին, Բեզի տախտակ խորհուրդները: Դուն հոս ի՞նչ հասկցար որ: Բեզ շոյեցին, փայլալեզու, Ինչ փառասիրութիւնը փայլալեզուցաւ: Գիտեմ ինչ ճառեր միտի ըսես հոն: Իսկ նկատեցի՞ր Իսահակեանի հայացիկն ծանրութիւնը, երբ նայեցաւ ինծի: Բան հասկցար: Ես զայս լաւ հասկցայ: Բաթումէն անվերադարձ մտնողը կը հասկնայ, եթէ նոյնիսկ այլ ալ չունի խորք նկատելու, բնագոյով կը հասկնայ: Չէ, չէ, սովոր, թուրապետութիւնը չէ հարցը, վաղը-միւս օր կ'անցնի աշիկա: Վախն է: Մարդոց այլերուն մէջ վախը, կասկածը, երբ նոյնիսկ իրարու կը ժողի, կը խնդան: Իսկ երբ միտակ են, փակ են դէմերը, մոռայ, կարծես գոր, կատարային բան մը կայ վերեւ, որ կը ճնշէ: Չէ, տարիներ չէ, արդէն չեմ ալ վրդովուիր, որ կը զարմանան ինչո՞ւ եմ եկած «ախտաբան»: Մէկ-երկու անգամ, այս առաջին օրերուն իսկ, ուղղակի ըսած ալ են ինծի վախալիտելով կամ կարեկցական-հեզմայից, «Ինչո՞ւ եկաւ, վա՛ս էի արտուն տեսել»: Իսկ իրենք արդէն իսկ վաս են արտուն այստեղ, կը տեսնեն զայս վաս, բայց վա՛խը մանաւանդ, քաղաւ փախը բոլորին մէջ... Բեզի այդ միտի բաներ չէին ըսեր անուր, տարուն Արտաքին: Միայն բարի եկար, յառաջադէմ ճակատ սփիւռփայլ բանաստեղծ ու գործիչ, վաղն ալ բարի ճանապարհ, մեր զողարարակիցը սփիւռում...
Առաւ արեւ էր, մալուր կապոյտ երկինք, առանցային նկարագրող գոյներ, բայց ամէն կողմ քաղաք: Տրամադրութիւնս տայծառացաւ ինչ մը, սկսայ ողջջիլ Աւսարակի մէջ, մոռնալով նոյնիսկ անսուտալութիւնս: Ու յանկարծ փոխ, սիրուն, միտակալ եկեղեցի մը բլրակողին, կուր կ'ուստեցաւ գծերով: Մօտեցայ: Կարմաւորը Անունով միայն գիտի: Եօթերորդ դար, տասնութեան շուրջ: Տեղեկ ինչ մը կ'իտաւ, բայց ինչոյսի՞ կոկիկ, ներդաւանակ ամբողջականութիւն, ճարտարապետական ճեմարիտ գոհար մանկութեան Պարբենոն ճաւարկած այլերու համար: Դանդաղօրէն դարձայ շուրջը, դիտելով, ընթացիւնով կ'արեւմտեցայ գեղեկութիւնը, ներդաւանակութիւնը բոլոր կողմերէն, անկիւններէն: Զգացումներ կ'ալեկոծուէին մէջս, կը բարձրանային կոկորդիս, այլերու: Արմուկներս ու ճակատս դիտեցի տախտակ, դեռ թաց տախտակ, արեւը կոնակիս, եւ արցունքը յորդեցաւ այդ սուրբ տախտակ թացութեանը խոտնուելով, կարծես յուսահատութիւն մը տարտելով ներս, կարծես այդ սուրբ տախտակ դարաւոր տուրն գեղեկութիւնն ու ամուրթիւնը՝ հաղորդելով հոգիս, հայրենի դեռ թաց ոսկեղարեւի տակ...

• Գրողը տանի (տեղ):

Մեակույթ

Անկեղծորեն ղեկավարել է խոստովանեմ, որ իբրև նկարիչ ինձ բախտավոր եմ համարում, որ 1962-ի ուժ աճանհից շուրջ չեմ ներգաղթել Սովետական Հայաստան: Մեր ընտանիքին բնակարան սվին Լենինականում: Հիմա մնում, որ այդ ժամանակը Սովետական Միության դասնության մեջ կոչվելու էր «խրուչյովյան ժամանակ»: Ասում էին նաեւ «ծննալի» ժամանակ, սովետական սարսափելի բռնությունը մարդոց վրա բուլակել էր եւ արդյունքը այն էր եղել, որ ժամանակներ ժամանակում մի խումբ համրութենեց դուրս էին գալիս մարդիկ, եւ այդ վիճակը մանավանդ արտահայտվում էր կերտարվեստի եւ գրականության անհավասարի ծաղկումով: Հան-

քի մեջ: Ծանոթացա մեծ նկարիչ Հարություն Կալենցին, որ, ինչպես երևում էր, ուրախ չէր, հակառակ Աստուծո կողմե իրեն շնորհակալ իսկական մեծ արվեստագետի արձանդին: Իմացա սարսափաւ սաղանդակը նկարիչ, Փարիզեմ հայրենի ներգաղթած հավասարվոր արվեստագետին Պետրոս Կոնստանտինի եղբորական կասկածելի մահվան մասին անծնադարձություն, որ կարելի էր միայն բացատրել Սովետական Միության կյանքի դայանմաներով: Մեծ կորուստ մեր ժողովուրդին եւ մեակույթին համար: Ըստ ժամանակ չէր անցել, երբ սփյուռքից 1947-ին հայրենի ներգաղթած մի խումբ հայ նկարիչներ, որոնք կազմավորվել էին ստեղծագործել էին սփյուռքում ազատ ե-

միտ հիացել եմ, շատ հավանել եւ զինքն անդաման շնորհակալով: Այս հողավոր երբ որ սկսեցի գրել, չէի մտածում, թե ինչ ծավալ ղեկ է ունենա, բայց քանի որ ես ղեկի գրելի ինձի սիրելի նկարիչի մը մասին, որոշեցի ինձ չգտել: Հիմա ես ուզում եմ խոսել Հակոբի արվեստին մասին, ըստ իս բուն իր նկարչության երկրանը մասին: Պետք ունիմ նախաբանի մը: Խոսես արվեստի ազգային բնույթի մասին ղեկի ըլլա. կա՞ արվեստի մեջ ազգային հասկանիչ, թե՞ մանավանդ կերտարվեստը չի կրնար ըլլալ ազգային, եւ կամ շատ կարեւոր չէ, կամ բնավ կարեւոր չէ արվեստի գործի ազգային հասկանիչը: Ընդունելով հանդերձ, որ մենք, ասեմք, հայերս շատ հաճույնով

ծանուն նկարիչը Սոսկվա եւ Լեոնիդադայ այցելելուց հետո, ուզեցի էր նաեւ լինել Հայաստանում: Հայաստանում իրեն ընկերանում էր երեսնի գլխավոր ծարարադեմ Ջիմ Թորոյանը: Ես ես իմացա, որ, ինչպես ուրիշներ, Սիբերիոսը նաեւ այցելելու է Հ. Իգիթյանի հիմնած ժամանակակից արվեստի թանգարանը: Ուրիշներու հետ ես ալ թանգարանում էի ստասելով նշանավոր նկարիչը շեմելու, որ մեզի համար լեզունի ղեկ էր: Մենք, նկարիչները ուզում էին ցույց տալ իրենց նկարները, մանավանդ թանգարանի տնօրէնը կարծում էր, որ Սիբերիոսը անակնկալի է գալու: Սիբերիոսը կյանքին մեջ շատ նկարչություն էր տեսել, շատ բան գիտեր եւ չեմ գիտեր, թե որքան

յին ազատագրության եւ սոցիալական արդարության համար այդ նկարչությունը այսօր ծանոթ է մարդկության իբրեւ մեխիկական նկարչություն, եւ մեխիկացիների հոյակապությունը: Սեփական նկարիչները իմանալով իրենց ժամանակ եվրոպայում, մանավանդ Փարիզում կատարվող ճիգերը նոր ձեւերու եւ գեղարվեստական մտածողության փոփոխություն մասին, որոշեցին իրենց կարողությունները ի ստաս դնել նոր ստեղծող ղեկության ճիգին: Սեփական նշանավոր նկարիչին «մտածողությունը» երել այն էր, որ հայ նկարիչները, շատ սարվելով եվրոպական, մանավանդ փարիզյան նկարիչներու ստեղծագործություններով, կրնան հայտնվիլ ան-

Նկարիչ Հակոբ Սուփասյան

ՀԱՄԱՐ ՀԱՄԱՐՅԱՆ

կարծ երեսն եկան մարդիկ, արվեստագետներ մանավանդ, որոնք կարծեմ ամբողջ չըլլալին սովետական աղետալի ռեժիմին սարսափները եւ ճնշումները: Սարգոսն դեռի արվեստ ձգտումը, որ հոմանիտ է ազատության հանդեպ սիրույն, չէր ոչնչացել, եւ մի փչ արեւ, մի փչ ջերմություն, եւ ասֆալտի սակից իրենց գլուխը բարձրացնում էին ծննդիկները:

կիրներու մեջ եւ գնահատվել, ինձ մոտեցան եւ առաջարկեցին, որ ստորագրեմ մի բողոքագրի սակ ուղղված Սոսկվա, բողոքելու համար Հայաստանում իրենց հանդեպ եղած անկարգի վերաբերմունքի մասին: Առաջարկը շատ արտառոց թվաց ինձի հակառակ որ տեսնում էի, որ իմ դեմս լուրջ մարդիկ են եւ

հաղորդակցվում ենք ուրիշ ժողովուրդներու արվեստին եւ ընկալում, նաեւ սովորում ենք: Ընդունելով նաեւ, որ ուրիշ ժողովուրդներ ծավալվել եւ փանակվել ու որակով այնքան մեծ արժեքներ են ստեղծել եւ ստեղծում են, որ մեր ազգային ժառանգությունը թվում է, որ շատ նշանակալից չէ, որ հայ

իսկապետ ղեկի ուզեմք տեսնել ժամանակակից հայ նկարիչներու գործեր: Համենայն դեպս եկել էր թանգարան եւ դիտեց նկարները: Ես իրեն չէի մոտենում մինչեւ իմ նկարիս մոտենալը: Ինձը ֆրանսերեն էր խոսում, երբ նայում էր ցուցահանդեսը, ուր ցուցադրված էին մեր ժամանակի 70-ական թվականներու

վերջ ուրիշներու տեսեմք ֆաւր եկողի վիճակում, ֆանի որ մենք չէինք ստեղծում որեւէ նոր մտածում կամ ձեւ: Եվ մինչեւ այսօր:

Հայաստանում (Լենինական) տեղավորվելուց մի քանի օր անց երեսնում բացվեց նկարիչներու միությունում հանրապետական ցուցահանդեսը, ուր ես ալ բախտ ունեցա ցուցադրվելու: Սովետական կերտարվեստի մասին փչ բան գիտեի, դասախոսը ծեղու անցած հրատարակություններից, արտատրամներից: Գիտեի անուշաբուս Մարտին Սարյանի մասին, գիտեի իր արվեստին նշանակությունը մեր ժողովուրդին հակառակ, գիտեի իր արվեստին համաշխարհային չափի մասին, բայց սակավին չէի այցելել իր արվեստանոցը: Միավասիկ ինձի ներկայանում էր առիթը միանգամից դիտելու հայրենիում ստեղծագործող հայ նկարիչներու, ֆանդակագործներու աշխատանքները: Ցուցահանդեսը ընդհանրապես կազմված էր «սոցոնեալիստական» դասակարգով, բայց նկատեցի մի ֆանի աշխատանքներ, որոնք սարքերվում էին մյուս նկարներից: Մանավանդ, ուժաղությունս գրավեց Սիմասի նկարչությունը: Այս արդեն ուրիշ բան էր, եւ երբ Սիմասին շնորհակալով իր գործին համար, ըստի, որ համբերեմ, իր նկարչության մասին կարծիք հայտնեմ իր արվեստանոցը այցելելուց հետո, եւ հրավիրեց իր արվեստանոցը, ուր կարծեմ նույն օրն ալ գտնվեցի: Սարյանի մասին գիտեի իբրեւ մեծ արվեստագետ, համաշխարհային չափանիշով մեծագույն արվեստագետ, բայց Սիմասի արվեստանոցում ես ապեել էի հակառակ բավական նկարչություն տեսած ըլլալուս: Սիմասի արվեստը ինձի համար իսկական նորություն էր, ցնցիչ անակնկալ: Սիմասից ինձի համար ղարզ դարձավ, որ ես հանդիպել եմ նկարիչ հանճարի: Երբ դուրս եկա Սիմասի արվեստանոցից, փառք էի տալիս Աստուծո, որ մեր ժողովուրդը մնում է հանճարածին, եւ ահավասիկ, երբ Սարյանը սակավին կենդանի է, հայ ժողովուրդը ծնել է մի նոր հանճար, եւ հայ ժողովուրդը չի մնալու առանց հանճարի: Կյանքիս ուրախ օրերն են եղել անմոռանալի ընդմիտ, եւ լիցապարկված էի վստահությամբ մեր երկրի հանդեպ: Մենք չէի գիտեր սակավին, որ ինչ ըսել է սովետական ռեժիմ եւ ինչ վերաբերմունք կա Սովետական Միության մեջ կոմունիստական դեկավարներու կողմե իսկական արվեստի հանդեպ: Կամայական սկսեցի հասկանալ, թե ինչ էր կատարվում մեր հայրենի-

վստահաբար իրենց դժգոհությունը հիմքեր ուներ: Պատասխանեցի, որ չեմ կարող ընդառաջել իրենց առաջարկին, եւ ըսի, որ չեմ եկած ամբողջ հայրենիքիս մեջ (Սովետական Հայաստան), որքես իմ հայրենիքիս մասին գանգատվեմ ռուսներին: Ինչ որ է, նոր էի եկել, սովորելու շատ բան կար, որոնք նորություն էին ինձի համար: Կամայականաց ծանոթանում էի մեր նկարիչներու գործերուն եւ նկարիչներուն, եւ տեսա, որ Սիմասի կողմից կան նաեւ ուրիշ սաղանդակներ արվեստագետներ, որոնք ուզում էին ստեղծագործել ազատորեն, այսինքն իրենք էին նկատում իրենց ազատությունը արժանապատվությամբ: Մենք, այդ նոր երիտասարդ արվեստագետներու դարակալներ է օրինակը Սիմասն էր: (Ի ծագելն արեգական կորնչին ասողներն:) Այդ նկարիչներու թիվը մեծ չէր, բայց Հայաստանի կերտարվեստի մեջ շատ ազգային իրենց ներկայությունը զգալի էր նաեւ Սովետական Միության տարածքով: Այդ նկարիչներն մեկն ալ գրվածիս հերոսն է նկարիչ Հակոբ Սուփասյանը, որ մեր 20-րդ դարու հայ նկարչության մեջ ունի իր շատ դասակարգ սեղը, որ ինձը նկատել է իր սաղանդակը, իր նկարագիրը, իր մասնագիտական կատարյալ դաստաստությունը եւ իր աշխատասիրությունը: Ցուցահանդեսներու մեջ ես միտ հետեւել եմ Հակոբի նկարներուն,

նկարիչը չէր կարող չսարվել եւ չդժգոհվել 20-րդ դարու եվրոպական, ավելի ճիշտը Փարիզյան նկարիչներու ստեղծագործություններով: Եվ սակայն ես կարծում եմ, որ կա հայկական արվեստ, որ հակառակ իր ֆանակի փոփոխության, ունի մի որակ, որ իրեն համաշխարհային մեակույթի մեջ դասավորել էր ամբողջով: Ուրիշ հարց, սա է ամենակարեւորը ըսելիս, որ ամեն հայ նկարիչ կարող է ստեղծել «հայկական նկարչություն», կամ ստեղծածը որքան հայկական է: Ես հավաստեցեմ, որ կա հայ նկարչություն, կան «հայ» նկարիչներ, եղել են եւ կուզեն հավասար, որ լինելու են: Ամենադժվար վիճակը որո՞նք են այն հասկանիչները, որոնցով մենք որոշում ենք ստեղծագործության մը հայկականությունը: Որոշելով է, թե՞ մենք զգում ենք գործի հայկականությունը առանց կարենալ բացատրելու: Կարծեմ դայանմ մը կա, որ գործը ընկալողն ալ ղեկ է որ հայ ըլլա:

Սյու առիթով ես ուզում եմ շեղում մը կատարել իրենցով ղարի մը կարգով համաշխարհային համարվ ունեցող մեխիկացի որմնակարիչ Սիբերիոսի հետ: 20-րդ դարու մեխիկական նկարչության մասին խոսելը (Օրոգկո, Ռիվերա, Սիբերիոս) մեզ շատ հեռուները կրնան տանել: Իմացողները գիտեն այդ նկարչության մասին: Ուրեմն 1978 թվին կարծեմ, մե-

լավագույն նկարիչներու գործերը, նաեւ մի ֆանի երեց նկարիչներու գործեր, որոնք մտ էին երիտասարդներու: Ծոռոնամ ըսելու ամենակարեւորը, որ այդ թանգարանը հիմնականում իր դասերում մեջ հավաքել էր այն իսկական արվեստագետներու գործերը, որոնք առանց հակադրվելու դարձապես անտեսում էին ղեկական դասերներ, եւ ցուցահանդեսը ամփոփում էր 70-ականներու անկեղծ եւ մաքուր արվեստը, որով մենք կրնայինք հոյակապալ: Այդտեղ ցուցադրված էր լավագույնը, որ հայ արվեստագետները կարող էին ստեղծել: Երբ որ Սիբերիոսը դուրս ղեկի գար թանգարանից, ես լսեցի ֆրանսերեն իր խոսքը: Սաք դուր շատ մի հետեւեմ այդ փարիզյան դուրդին եւ նկարեցի մեր ժողովուրդին դասնությունը: Այս նախադասության մեջ եւ ամփոփված իր գնահատականը մեր ցույց սված նկարչությանը, որ բնավ ալ անարժեք չէր, եւ նաեւ ինձ մեզ ասում էր իր սիբերիոսական նկարչության աշխարհայացքի մասին: Ես այս բանը դասնեցի ի միջի այլոց:

Հակոբ Սուփասյան. «Արեւի գլուխ» - 2002 թ.

Սիմասի նկարչության արվեստը անսահման է, եւ կարելի չէ որեւէ հանճարեղ տեսակետով վերջնական որոշումներու հանգիլ: Ամեն նկարիչ ամեն բանեւ առաջ նկարելու է այն, ինչ որ ինքն է ուզում եւ կրնա իր ժողովուրդին օգտակար ըլլալու իր ձեւը գտնել: Այս մասին երկու կարծիք չի կարող ըլլալ, բայց դասելով այսօրվա մեր նկարչության վիճակին, մենք ոչ Սարյան եւ ոչ ալ Սիմաս ունենք 30 տարեկան: Ուզում են ամբողջ սարիք դասակարգել եւ ուսեն-խմեն Վենետիկի «րիենալի» այգիներուն մեջ, ասված իրենց հետ: Օհան Դուրյան ասել է մեր օրերու մասին, որ երաժշտություն չկա, կա աղմուկ: Բայց վերջապես ես ուզում եմ վերադառնալ բուն իմ ըսելիքիս եւ այդպես վերջացնել հողվածս:

ՄՇԱԿՈՒՄ

ԱԶԳ

Որքան մշակութային հետաքրքիր և առարկա արդեն XIX դարի երկրորդ կեսից գործնական կերպով հրավիրելու ուսումնասիրողների ուսարկությունը: Այդ սարհներին խեղճանքով Եվրոպայի եւ Ամերիկայի խեղճ արտադրողները ստեղծվեցին թանգարաններ, որոնցում գորգի հավաքածուներ են ընդգրկվեցին, իսկ յուրաքանչյուր թանգարանային հավաքածու դառնում է ուսումնասիրության առարկա: Ակզբնապես այս հարցով զբաղվող եվրոպացի արտադրողները, հետո գեմալեղով այդ մշակութային սարածներից, խորադաս գորգը չէին ուսումնասիրում: Բայց նույնպես անուշակ մեկն էր որտեղից է ծագել գորգագործական մշակույթը: Այս հարցում առաջնությունը տրվում է Արեւելյան Ասիային, առավելապես Կենտրոնական Ասիային, մասնավորապես օսմանդական եւ այն հանգամանքը, որ գորգերը Եվրոպայում հայտնի էին թուրքական, թաթարական, թուրմենական, այսինքն հիմնականում մուսուլմանական հավատքը դավանող եւ իբրտող ժողովուրդների անունով: Ինչպէս XX դարի սկզբները, երբ Եվրոպայից Ֆրիդրիխ Մարտինիի սետուրյան արդյունում հրատարակում հայտնվեց հայկական գորգ հասկացությունը: Թանգարանային գորգերի կազմում սարանջապեց գորգերի մի խումբ, որ կոչվեց հայկական գորգ, ի թիվս որոնց հայտնի վիճակագրորդը: Տասնամյակներ անց այդպես էլ Ֆ. Մարտինիի սետուրյանը լայն ընդունելության չարժանացավ, որովհետեւ նրան հակադրվում էին այլ ուսումնասիրողներ, որոնք գորգագործության ռահվիրա ընդունում էին թուրքական ցեղերին: Այս երկույթը հասկապես ծագային բնույթ ստացավ XX դարի 20-ականներին:

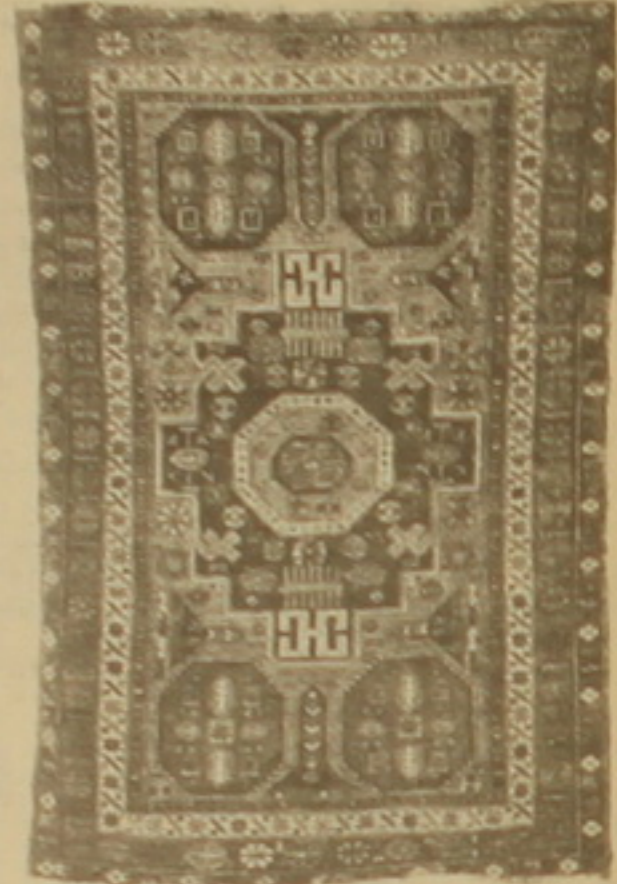
Ե հանգույցների ձեւին, դրանք հայկական են: Իսկ որ գորգը գործվել է մեր սարածագրանում, իմ կարծիքով Վանա լճի ցրակայում, որեւէ սարակուսան չի կարող լինել:

Մեր սարածագրանը գորգագործական մշակույթի հիմնավորը կենտրոններից մեկն էր: Հայաստանում գորգագործական մշակույթի զարգացման զարգացման 8-14-րդ դարերն էին զարգացած միջնադարը: Հայաստանում գորգագործական մշակույթն այնքան էր զարգացած, որ նույնիսկ արտահանվում էր: Այդ սարհներին գորգը հարստության արտադրող չափանիշ էր: Այս մասին վկայում են արաբ լուսանկարները ընդ որում այն մարդը, որ ուներ հայկական գորգ, առանձնանում էր վերնախավի մեջ: Սովորաբար խալիֆի եւ վասալների միջեւ առաջացած հարցերը լուծվում էին կաշառների միջոցով: Սա նորություն էր, բայց հետաքրքիր է, որ կաշառների Եւրոպայում առաջին անգամ սեղը զբաղեցնում էր հայկական գորգը: Օրինակ, խորասանի կաշառարիչը (XI դ., Արեւելյան Պարսկաստան) Ղազնևիդյան սուլթան Մահմուդի հետ սրված հարաբերությունը հարթում է 500 բեռնվեցներ ուղարկելով: Ուղարկել է 5 գորգ եւ հասուկ նվազ է, որ երկուսը հայկական են: Այստիպի օրինակներ Եւրոպայում: Մարտինի

մասին են խոսում, բայց չեն գովերգում: Ինչպիսիք բերին սելջուկներն այստեղ, որ մեր այդպիսի զարգացած գորգագործական մշակույթն անստեղծ էր նրանցը մեր սեղը զբաղեցնում: Ասել, թե այս ամենն անհայտ է գիտական աշխարհին, այդպես չէ: Սա ծագավորված երևույթ է, նույնպես մեր եւ Եւրոպայի մշակութային հանրությունի հազվից իրենց համար հազուս ստեղծելն է:

- **Նման արտադրությունը կանխելու գործում հայ մշակութաբանները, ուսումնասիրողները կասարել են արդյոք բավարար աշխատանքներ, եւ ինչ անելիքներ ունեն:**

- Մեր ժամանակներից մասնագետությունն է անցնում օտարին: Առայժմ Եւրոպայում չի արված, մինչեւ 60-ականներն առհասարակ ոչինչ արված չէ: Ժամանակին հրատարակված հոդվածները, գրքերը («Գորգագործական մշակույթը Հայաստանում») ուսումնասիրությունների մակարդակի հասցված չեն: Գեոհասկած եւ արժեւորված չէ հայոց մշակույթի համակարգում գորգագործության սեղը: 70-ականներին «Հայգորգ» միավորման նկարչները Եւրոպայում կասարեցին, Մանյա Ղազարյանը հրատարակեց իր հոդվածների ալբոմը: Մակայն դրանք բավարար չէին, չկային տիպարական ուսումնասիրություններ,

Վայոց Չոր, 19-րդ դ., 2-րդ կես, 185x129

Հայկական լեռնաշխարհի գորգագործության բնօրրան

Վաղմջական ծնունդով, ժայռաբարձր նախազարդերով գույք հեփաթնում իրեն վերագրվող հրաշագործ հասկանիչներով է ժայռամակրված, որ ձեռագործ գորգ-կարմեցները մշակութային արժեք ներկայացնելուց բացի, խորհրդավորություն են առաջացնում նաեւ որոշակիորեն կաղվում մեր հոգեւոր սկզբնական ժայռաբանությունների հետ:

Գորգագործությունն ունի հնամենի ժամանակները եւ իրեն մշակութային արժեք վաղուց արդեն լուրջ ուսումնասիրություններ էր, հետազոտությունների նյութ է: Հայկական լեռնաշխարհը հայտնի է որքան գորգագործության օրրան: Մեր գրույթը Հայաստանի ազգագրության ժեսական թանգարանի գեղարվեստական գործվածքի բաժնի վարիչ Աբխուսյան Պողոսյանի հետ իմանականում վերաբերում է գորգագործության ծագման եւ գորգագիտության որոշ հարցերի:

Վիսապահուր, Արցախ, 19-րդ դ., 206x125

միջ Արալիքին (X-XI դ.) ատում էր, որ 8-14-րդ դարերում արաբական աշխարհում ճանաչված էին 3 տեսակի գորգեր հայկական, թաթարական եւ Բուխարայի կարմեցները: Որ ամենալավը հայկականն էր, սա իր հերթին, բայց ատում էին, որ լավերի Եւրոպայում կանն էր նաեւ դասվում, հասկապես Եւրոպայի եւ Մոլդավիայի, որոնք գույներով եւ գույնազարդման համակարգով մոտ էին հայկական գորգերին: Հանրահոջակ էին Ղվինում, Արսասում, Արցախում գործված գորգերը: Երբ ունեցել են այստիպի զարգացած գորգագործական մշակույթ, դրսից ներմուծելու հարկ կարող էր լինել: Եթե խորասանում գորգագործությունն այդպիսի զարգացած լինել, հայկական գորգերը նման հոջակ չէին ունենա: Միջինասիական սարածագրանի մասին խոսելիս թաղիի, կտորի, նաեւ գորգերի

չընդունվեց, եւ հայկական գորգ սերմինը Եւրոպայում չհարձավ: Կարելի էր ի վերջո նաեւ չգրել, բայց եւ այդ աստիճանի չհասցնել մեր բացթողումն այս աստիճանում: Այդպես, նույն հակառակն էր, ամեն ինչ անում էին այնպես, ինչպես Անկարայում: 1961-ին Լ. Ք. Չերիմովն իր աշխատության մեջ մաթեմատիկական ինչ-ինչ հաշիվներով իր արդյունքում է, թե կովկասյան գորգերի 95 տոկոսն արդրեցանական է: 1982-84 թթ. նա հրատարակեց գրքի 2-րդ, 3-րդ հատորները, իսկ 4-րդ հատորում աշխարհով մեկ սարածոց արդրեցանական գորգագործական մշակույթը:

Հայկական գորգագիտության ուսումնասիրման բնագավառում սկզբնական առաջընթացը նկատվեց հավաքածուների ստեղծման աստիճանում: Ամենամեծ նվաճումը Հայաստանի ազգագրության ժեսական թանգարանում ստեղծված հայկական հավաքածուն է, որտեղ հազվում են ավելի քան 3000 գորգեր եւ կարմեցներ: Հավաքածուն ստեղծվեց գորգի թանգարան կազմակերպելու նպատակով, որի Եւրոպայում նմանությունները 80-ականներին դարձան: (Նախաստեղծված էր էջմիածնում վերակառուցել մի Եւրոպայում եւ Եւրոպայում գորգի թանգարան: Հետագայում Եւրոպայում հանձնվեց Մայր աթոռին եւ հարցը փակվեց):

Երկրներում ժայռաբանի հեղինակի ներկայացրած նյութերին մենք սեղյակ չէինք եւ դրա հնարավորությունն էլ չունեինք: Դրանով իսկ գերմանացի արվեստագետը մեծախանակ սկզբնաղբյուրներից օգտվելու հնարավորություն ընձեռեց մեզ:

1988-89 թթ. նաեւ ավելի ուշ, դոկտոր Գանցհորնը եղել է Հայաստանում: Ուսումնասիրելով գորգարվեստն առհասարակ նա Եւրոպայում սեղ է հասկացրել հայոց գորգագործական մշակույթին, ըստ որում ոչ միայն Հայաստանի սարածոց նկատի ունենալով, այլեւ հայոց մշակութային սարածոց, այսինքն որտեղ հայերը մեծ խմբերով աղբյուր եւ մշակութային ավանդություններ են ստեղծել: Խոսքը գնում է Լեհաստանի հարավային մասից մինչեւ Եւրոպայի կողմերը, Արեւել

Անահիտ, դեպի

յան Անդրկովկաս, Եւրոպան, Եւրոպայի, Գերմանիա:

Գիրք Եւրոպայում է, փաստարկներով լեցուն, լավագույն արդյունք է ուսումնասիրողի համար, ամբողջական է եւ ավարտուն:

- **Մտադիր է արդյոք Գանցհորնը հեղինակելու գրքի երկրորդ հատորը:**

- Երկրորդ հատորի հարցը փոքր-ինչ սարակուսելի է, թերեւ դա լինի նոր ուսումնասիրություն: Գրքի արժեքները գեոհասկանով 90-ականների սկզբին թարգմանվեց հայերեն արվեստագիտության դոկտոր Վիգոր Ղազարյանի անմիջական նախաձեռնությամբ: Մակայն առայժմ ձեռագիր վիճակում է, անսիրտ, եւ ֆինանսական ներդրումների կարիք կա:

Եթե նույնպիսի ժայռաններ լինեն եւ հրատարակվի գիրքը, ի դեմս գերմանացի գորգագետի արժեւորում, համադարձական ուսումնասիրության, կհարստանա հայ մշակույթը:

- **Գրքի հովանավոր մեր բարերարները գույք հազվի առնեն այս հանգամանքը կասարելով ազգաբան ընդունում:**

- Հուսամ:

ԿԱՆԵՆ. ԱԼՄՈԴՈՎԱՐԻՑ ՄԻՆԶԵՎ ՇՐԵՔ

Անցյալ տարի Ֆրանսիայի կառավարությունը մշակույթի աշխատողներին հասկացվող վճարումների համակարգը փոխելու որոշում ընդունեց: Հունիսին գործառույթի ազգային ընկերակցությունը եւ երեք արհմիություններ համաձայնության եկան 100 հազար դեռասանների եւ կինոստուդիաների ու քարտուղիների սեխնիկական ա-

ռադիոկայանին սված հարցադրույցում հայտարարեց, թե Կանեն անդաման կրացի իր դռները: «Ոչ մի հիմն չկա կարծելու, թե փառասոնը չի կայանա», ասաց նա: Եվ իրոք, հակառակ մտավախություններին, Կանեն 57-րդ կինոփառասոնը, նախատեսվածի համաձայն, մեկնարկեց մայիսի 12-ին եւ կարունակվի մինչեւ մայիսի 23-ը:

քառավոր փաստերն սկիզբ է առել հենց Կանեն: Օգտվելով ժյուրիի նախագահի կարգավիճակից Տարանտինոն մրցույթից դուրս կցուցադրի իր «Մոյանել Բիլին» մարտաֆիլմի երկրորդ մասը:

Իսկ ընդհանրապես, Կանեն-2004-ի մասնակիցների թվում, ինչպես եւ նախորդ տարիներին, մեծ թիվ են կազմում նախկին մրցանակակիրները: Քոեն եղբայրները, որ փառասոնի մեծական հյուրերից են (1991-ին նրանց նույնպես «Ոսկե արմավենու ծյուղ» է շնորհվել «Բարոն Ֆին» ֆիլմի համար), կրկին հավակնում են Կանենի գլխավոր մրցանակին, նրանք վերանկարահանել են Ալեքսանդր Մալեյի «Կնաստանները» «սեւ» կասակերգության նոր տարբերակը, որի նախորդակեր ստեղծվել է 1955-ին անգլիացի ակնավոր դերասաններ Ալեք Գինեսի եւ Փիթեր Սելերսի մասնակցությամբ:

«Ոսկե արմավենու ծյուղի» մեկ այլ մրցանակակիր փարիզաբնակ բոսնիացի էմիր Կուսուրիցան, որ կինոյի դասականների կարգն է անցել 1995-ին աստարեգ եկած իր լեգենդար «Ընդհատակ» շնորհիվ, մի քանի տարվա ընդմիջումից հետո աշխարհ է բերել իր նոր ստեղծագործությունը «Կյանքը հրազ է» լավատեսական վերնագրով:

Հոնկոնգի ռեժիսոր Վոնգ Կար-Վայը, որի «Երջանիկ միասին» միասնական մեյնթրամը 1997-ին լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի մրցանակ է Եստիլ իսկ «Սիրո սրամարտություն» ներառում սիրավեպը 2000-ին լավագույն դերակատարման մրցանակ բերել Թոնի Լյուին, այս անգամ Կանենի մրցույթին մասնակցում է «2046» ֆիլմով:

Ֆրանսիական կինոն, ի թիվս այլոց, ներկայացնում են Օլիվյե Ասայաը եւ կենդանի հուշարձան դարձած Ժան-Լյուկ Գոդարը, որը վերջին անգամ Կանենում եղել է 2001-ին:

Այս տարի այժի են զարնում մրցույթային ու արժանացույթային ծրագրերում տեղ գտած կենսագրական ֆիլմերը: Վալտեր Սալլեի «Մոսոցիլիսի օրագիրը» դասնում է Չե Գեարայի երիտասարդության տարիների մասին հենվելով Լասիոնական Ամերիկայի աղագա հերոսի օրագրային գրառումների վրա: Նրա դերակատար Ալեքսանդր Գոնսալես Ինյարիտի «Սերը ռուս է» ֆիլմից հետո միջազգային աստարեգ մասնակցի կարգից երիտասարդ դերասան Գաել Գարսիա Բեռնալն է, որը, ի դեպ, նկարահանվել է նաեւ Ալմոդոբարի «Կաս դասիարակություն» ֆիլմում:

Եվս մի կենսագրական ժառանգություն է Սթիվեն Չոֆիլիսի «Փիթեր Սելերսի կյանքն ու մահը» ներկայացնում է երբեք կինոյում հայտնված ամենատաղանդավոր

դերասաններից մեկին այդ խորհրդավոր «հազարադեմ մարդուն»: Իսկ փառասոնի փակմանը կցուցադրվի ամերիկացի կոմպոզիտոր Քոուլ Փոքերի կենսադրամա: Մեծ ճանաչում գտած բազմաթիվ երգերի եւ բեմական ու էկրանային մյուզիկլների հանգուցյալ հեղինակին մարմնավորել է ամերիկացի դերասան Քեյն Բայրը:

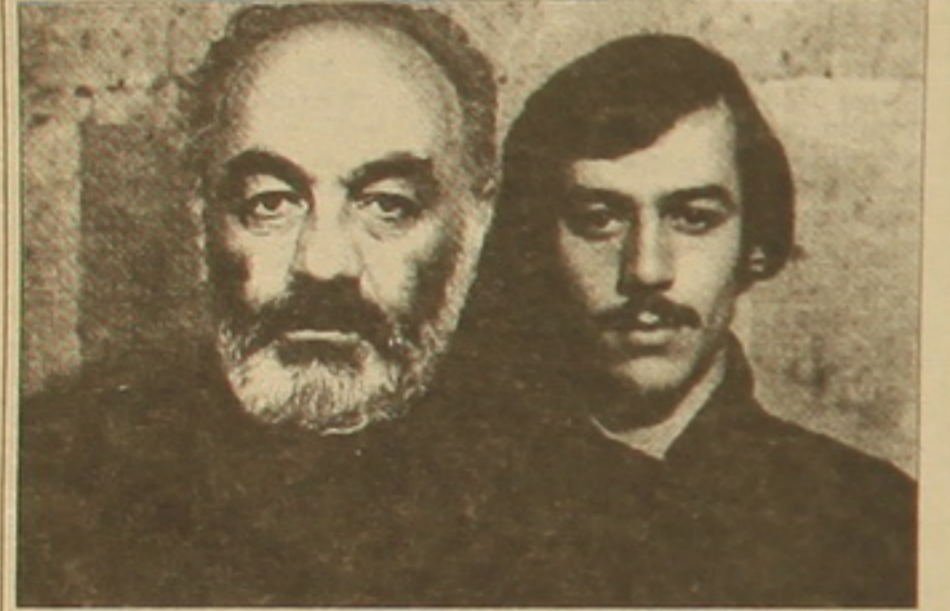
Կանենի փառասոնի կազմակերպիչները այս տարի դաստնադրեցին հայտարարեցին նոր ավանդույթ հիմնելու մասին: Խոսքը դասական գործերի համար սահմանված անվանակարգի մասին է:

Ընթացիկ գլխավորում է կինոյի նախադասներից մեկը արդեն 92-ամյա Միխայել Մոնտանի: Նրա «Միխայել Մոնտանի հայացքը» կարճամետրաժ ժառանգության հեղինակները նոր տարբերակով կցուցադրվի վարդեսի «Ֆոստոստոստոստոս» ֆիլմը, որը 1967-ին նվաճել է «Ոսկե արմավենու ծյուղը»:

Թվային տեխնոլոգիայի շնորհիվ քարտուղի է 1927-ին Բլայդ

Քոենից Տարանտինո

Սեզեյ Փարաջանովը Գեորգի Փարաջանովի հետ

խասակիցների նույնպես կրճատվում մասին: Մեծական դայմանագրեր չունեցողներն ու գործազուրկները իսկուրե գործի անցան բողոքելով որոշման դեմ: Նրանց եռանդուն գործողությունները հանգեցրին Ալիսյոնի քառասուն փառասոնի եւ մի քանի այլ մշակույթային միջոցառումների ձախողմանը:

Կառավարության ու շուրջ քաղաքի աշխատողների հակամարտությունը սաղայման սյուրռալիի սակ էր դրել նաեւ Կանենի միջազգային փառասոնը: Անցած շաբաթավերջին կինոնկարների առաժույթը Կանեն մի քանի ժամով կասեցվել էր, քանի որ քուրջ հարյուր բողոքավորներ խոչընդոտում էին կինոժառանգության մուտքը այն դահլիճ, որտեղ դահլիճվում են մրցույթին մասնակից ֆիլմերը: Շատ կինոգործիչներ երկուր հայտնեցին, թե նման դայմաններում Կանենին եւս կարող է վիճակվել Ալիսյոնի վերջին փառասոնի ճակատագիրը: Ֆրանսիայի մշակույթի նախարար Ռենո Դոնեդյե դը Վաբը հանդես եկավ նախագրուցումը, թե աշխարհի ամենահեղինակավոր կինոփառասոնի սաղայլունը «ամենալուրջ հետախույզները կունենան» համաաշխարհային եւ ֆրանսիական մշակույթի համար: Անցած չորեքշաբթի նա խոսքը հասցրեց նաեւ սեխնիկական աշխատողներին, բայց հրաժարվեց ընդունված որոշումը չեղյալ հարձակվելով կինոփառասոնի կազմակերպիչները տեղի չհալու մեծ վճարակառուցությունը դրսևորեցին: Հերելով սարածված լուրերը կինոփառասոնի կառավարիչ Վերոնիկ Կելան «France Inter»

Այս անգամ հանդիսավոր բացմանը ցուցադրվեց իտալական կինոյի թիվ մեկ ռեժիսոր Պեդրո Ալմոդոբարի նոր աշխատանքը «Կաս դասիարակությունը»: 1999-ին նրա «Ամեն ինչ մոր մասին» ֆիլմը Կանենում արժանացել է լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի մրցանակին: Դոն Պեդրոն համոզված է, որ եթե մեծ ժյուրին չզլխավորեր կանադացի ռեժիսոր Դեյվիդ Քրոնենբերգը, աղա ինքը «Ոսկե արմավենու ծյուղի» դափնեկիր կդառնար: Այս տարի հանձնաժողովը գլխավորելու դասակարգվեցին Լեոնարդո Բաբոլոնի, բայց Ալմոդոբարի վերջին ժառանգելուց ցուցադրվել է մրցույթից դուրս:

Տարանտինոն ինքը արդեն բախտ է ունեցել 1994-ին իրա-

«Ֆոստոստոստոստոս»

նալու «Ոսկե արմավենու ծյուղին» նրա լավագույն ֆիլմի «Քրեական ընթերցելի» հաղ-

Էմիր Կուսուրիցա

Քուրմանի նկարահանած «Գեներալը» լավագույն ֆիլմերից մեկը անժողի կասակերգու Բասթեր Բիթոնի «Կինոկասակերգության Համլետի» մասնակցությամբ:

Դասական գործերի այս քարը կրացնեն անգլիացի գրող Ալան Սիլվերբոուի «Երկար տարածների միայնակ վագրորը» վեպի էկրանացումը (1962), որն իրականացրել է Թոնի Ռիչարդսոնը, Բեռնարդ Բերտոլուչչիի «Հեղափոխությունից առաջ» դրաման (1964), Սիլվո Զոնմանի «Մագեր» մյուզիկլը (1979) եւ այլն:

Վավերագրական կինոնկարներից մեծ հետաքրքրություն է ար-

նացրել հասկալույթ ամերիկացի Մայլ Մուրի «Ֆարենայթ 9/11»-ը, որը դասադարձում է Միացյալ Նահանգների նախագահ Բուշի գործունեությունը սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչական գործողություններից առաջ եւ հետո: Մասնավորապես, ռեժիսորը մեղադրանք է ներկայացնում Բուշին ոչ միայն Սաուդյան Արաբիայի մեծահարուստ կանաների, այլեւ Ռուսիայի Լադենի հետ կապեր ունենալու համար: Ֆիլմին սենսացիայի լուսադասակ է դարձել այն հանգամանքը, որ «Ռուրթ Դիսնեյ» ընկերությունը իր ենթակայության սակ գնվող «Միամասին» արգելել է ժառանգելը էկրան բողոքելը:

Մայլ Մուրը Բուշի փաղափարական ամենատարածական ընդդիմադիրներից մեկը, հակառակորդի հասցեին թունդ խոսքեր չխնայեց նույնիսկ անցյալ տարվա օսկարյան արարողության ժամանակ, երբ նրա նախորդ աշխատանքը «Բուրից Կոլոմբիայի համար» ֆիլմը, Ամերիկյան կինոակադեմիայի ոսկեգոծ արձանիկին արժանացավ: Մինչ այդ կինոնկարը Կանենում վասակվել էր ժյուրիի հասուկ մրցանակն ու «Սեզար»:

Իսկ վավերագրական ժառանգության արժանացույթային ծրագրում այս տարի ընդգրկվել է Գեորգի Փարաջանովի մեծ ռեժիսորի փրոջ որդու «Ես մահացել եմ մահուկ հասակում» ֆիլմը, որն անդրադարձ է վարդեսի չարչարանաց ուղուին նրա բանասերկության տարիներին եւ վերջին, էկրանային կյանք չառած իրացումը «Խոստովանանք»-ին:

Առաջիկայում կինոնկարը կցուցադրվի «Ոսկե ծիրան» համաաշխարհական կինոփառասոնի վավերագրական ֆիլմերի մրցույթային ծրագրում:

Դառնալով Կանենին ավելացնեն, որ 18 ֆիլմերից կազմված գլխավոր մրցույթում տեղ են գտել նաեւ երկու անիմացիոն ժառանգություններ ճապոնական «Ամեդոլությունը» եւ ամերիկյան «Երեք 2»-ը:

Իմիջիայլոց, 2001-ին «Երեք 1»-ը մրցույթի առաջին մուլտիմիդիակցիոն մասնակիցը էր վերջին կես դարի ընթացում: Դե ինչ, Երեք բախտը ակնհայտորեն քերում է:

ԱՐՃԵ ԳԻՏԵԼ

17 մայիսի, 23.25 Առավոտ
 «Ողբույն, արթս»* Ռեժիսոր՝ Իվ Ռոբեր: Դերերում: Մարչելլո Մաստրոյաննի, ժան Ռոսֆոր, Ֆրանսուազ Սագան, Կառլա Գրավիանա: Ֆրանսիա, 1973:

Տրագիկոմեդիա դերասանի մասին:
 19 մայիսի, 22.00 Դ
 «Առյուծը ծնանը»* Ռեժիսոր՝ Անդրեյ Կոնյալովսկի: Դերերում: Գլեն Բլուոզ, Պասիկ Սթյուարթ, Յուլյա Վիսոցկայա, Ջոնաթան Ռիս-Մայեր: ԱՄՆ, 2003:
 Պատմական դրամա՝ ըստ Ջեյմս Գոլդմանի ռիսեյ, որի դեմոնը ծավալվում են 12-րդ դարի Անգլիայում:

20 մայիսի, 22.30 Դ
 «Թիթեյա բնուկը»*** Ռեժիսոր՝ Յուլիան Եյուն-Դոբ: Դերերում: Դավիդ Բենեթ, Անգելա Վինլեր, Մարի Ադորֆ, Դանիել Օլբրիխսկի, Շառլ Ազնավուր: Գերմանիա - Ֆրանսիա - Լեհաստան, 1979:
 Կանենի գլխավոր մրցանակին եւ «Օսկարի» արժանացած տրագիկոմ, որտեղ Գերմանիայի դասկերը ֆալսիվ վերելի սարիներին դասկերված է «մեծահասակ երեխայի» ալեբոլ:

21 մայիսի, 23.20 Եղակար
 «Հայկի»*** Ռեժիսոր՝ Անդրեյ Տարկովսկի: Դերերում: Մարգարիտ Տերտյովա, Օլեգ Յանկովսկի, Անաստիա Սուլոնցին, Ալլա Դեմիդովա: ՍՄՄ, 1974:

Անձնական հուշերից, խորնկայից եւ սյուրռեալիսական երագներից հյուսված կինոկավ:

23 մայիսի, 13.00 Դ
 «Այրիս»** Ռեժիսոր՝ Ռիչարդ Էյր: Դերերում: Ջուդի Դենչ, Ջիմ Բրոուդբենթ, Բեյթ Ռիսնսոն, Հյու Բոնեիլ: Մեծ Բրիտանիա - ԱՄՆ, 2001:
 Կենսագրական ֆիլմ անգլիացի ակնավոր կին գրող Այրիս Արդոֆի մասին:

23 մայիսի, 23.45, Դ երեւոն
 «Թես»** Ռեժիսոր՝ Ռոման Պոլանսկի: Դերերում: Նասասյա Կինսկի, Փիթեր Զորթ, Լեյ Լոսոն: Ֆրանսիա - Մեծ Բրիտանիա, 1979:
 Թոմաս Հարդիի «Թեսը դերբերվիլներ տոմից» դասական վեպի էկրանացումը արժանացել է 2 «Սեզարի»:

Արաչիձեն կհովանավորի Եվրոպայի մրցաշարը

Ձեռն Արաչիձեի առաջնորդ Ալլան Արաչիձեն հրաժարական է սվել, սակայն դա չի խանգարի, որովհետև նա հովանավորի մայիսի 23-ից հունիսի 7-ը էլիսաբյուր կայանալի Եվրոպայի աշխարհի կանանց առաջնությունը: Արաչիձեն նա ՖԻԴԵ-ի նախագահի հետ մայամնագիր էր կնքել, ըստ որի ղեկավար է 700 հազար դոլար հասկացված մրցաշարի կազմակերպման և մրցանակային հիմնադրամի կազմակերպման համար: Ինչպես տեղեկացրել է ՖԻԴԵ-ի փոխնախագահ Չուրաք Ազմայիարազիլին, Արաչիձեն կկատարի իր խոստումը: Գլխավոր մրցանակը, որ կհանձնվի աշխարհի նորընտա չեմպիոնուհուն, կկոչվի «Ալլան Արաչիձեի նվեր կանանց համաշխարհային Եվրոպային»: Ինչպես երևում է Արաչիձեի նախկին առաջնորդը դասակարգված էր մրցաշարի հայտնի մրցակցերի մեջ: Արաչիձեն մասնակցություն էր ցուցաբերում մրցաշարի մասին:

Յուժուու հաղթարար Եվրոպայում է

Յուժուուի թենիսի մրցաշարում իր հաղթարար Եվրոպայում Միխայիլ Յուժուուին: Յուժուուի հաղթարարը նա տոնեց Մայրի Եվրոպայում: Առաջին խաղափուլում Յուժուուի բացարձակ առավելությունը հասավ (6-0), իսկ առաջին խաղափուլում գործը հասավ թայթ-բեյթին, եւ Միխայիլը մեծ դժվարությամբ հաղթեց (7-6): Յուժուուի հաղթարարը կոչվեց Միխայիլ Յուժուու (6-4, 4-6, 6-3): Լեյթոն Յուժուու էլ 3 խաղափուլում մարտության մասնակցեց Մարտային (6-4, 2-6, 6-4): Իսկ առաջին խաղափուլում Միխայիլը 2 խաղափուլում էր բավական երկար խաղափուլում իր առավելությունը հաստատելու համար (7-6, 6-4): Յուժուուի մասնակցությունը մասնակցեց Միխայիլ Յուժուուին:

Ռոնալդինյոյի Տրանսֆերային գինը 66 մլն ֆունտ է

Անգլիական «The Sun» թերթի հաղորդագրության համաձայն, Մոնթե Կալոյում, Ռոնան Աբրամովիչին ղեկավարող շահագործող կայացել է իտալական «Բարսելոնի» եւ անգլիական «Չելսիի» ղեկավարների հանդիպումը, որի ընթացքում Ինտերնացիոնալ Բրադերի Ռոնալդինյոյի հարցը: «Բարսելոնի» հետ կնքված մայամնագրի համաձայն, Սերալյուս 24-ամյա կիսապաշտպանի տրանսֆերային գինը 66 մլն ֆունտ ստեռլինգ է: Եթե գործարքը սեղի ունենա եւ Ռոնալդինյոյն տեղափոխվի «Չելսի», ապա դա կլինի համաշխարհային ֆուտբոլում տեղափոխման ամենաբարձր գինը: 45 մլն ֆունտ ստեռլինգ, Չելսիին Չիլոնի տեղափոխման համար «Յուվենտուսին» է վճարել Մադրիդ «Ռեալը» 2001 թ.:

Չնայած «Բարսելոնի» ղեկավարող Պարսկը 167 մլն ֆունտ ստեռլինգ է սակայն ակունքի նախագահ Խոսե Լապորտան հայտարարել է, որ հարկ է մտածել «Չելսիի» առաջարկի ցուրտ, քան որ այլ ակունքներ եւ հեռավորում են Ռոնալդինյոյով, ուստի չի կարողանա «Բարսելոնի»:

Տիգրան Եսայանը («Ճուշ») Հայաստանի առաջնությունների ամենաարդյունավետ ֆուտբոլիստներից մեկն է: Նա վերջերս է վերադարձել Լիբանանից, որտեղ գերազանց է իրեն դրսևորել այլի ընկճելով բարձր արդյունավետությամբ: Այսօր Տիգրան Եսայանը խմբակային խաղում է: Անցած մրցաշրջանի սկզբում տեղափոխվելով «Արարատ», դու

չի կարելի ասել նրանց տեխնիկական ղեկավարության մասին: - Իսկ մրցավարությունը: - Ինչպես բոլոր երկրներում, այստեղ էլ թիմեր կան, որ մրցավարների համակարգին են արժանանում: Մրցավարների կողմից էլ սխալներ եղան չեն: - Անուշուր, Լիբանանում հանդիմանքի Բո հայրենակիցներին: - «Ուստի» խաղում է Գեորգ Կարապետյանը, ՅՍՍՍ-ում Ար

չի են ղեկավարները, արդեն նախնական ղեկավարությունը: - Իսկ մրցավարությունը: - Ինչպես բոլոր երկրներում, այստեղ էլ թիմեր կան, որ մրցավարների համակարգին են արժանանում: Մրցավարների կողմից էլ սխալներ եղան չեն: - Անուշուր, Լիբանանում հանդիմանքի Բո հայրենակիցներին: - «Ուստի» խաղում է Գեորգ Կարապետյանը, ՅՍՍՍ-ում Ար

մրցաշրջանում, ինքն թվում է, թիմերի ղեկավարողները գնալով իջնում էր: Այս սարկա խաղից եւս մեծ տարբերություն չեսացա: Թիմերը լավ հարձակողների կարիք են զգում: - Հավանաբար դիտել ես նաեւ հավաքականի վերջին խաղը: - Լիբանանում եմ դիտել: Նման մակարդակի թիմերին ղեկավարելը 3-5 գնդակ խփելով: Սա միայն իմ կարծիքն է: Եթե մրցա

Տիգրան Եսայան. «Հայաստանում վերջին խոսքս դեռ չեմ ասել»

Էլ խաղընկերներից ղեկավարական ժամանակ հարկադիր դարձրուրդի էիր մասնակց: Բարեբախտաբար, ֆուտբոլային գործունեությունը շարունակեցիր Լիբանանում: Կիսնորի մասնակցի լիբանանյան մրցելույթներից մասին:

մեն Պեթիկյանը, Գագիկ Սիմոնյանը, Վիգեն Աբրահամյանը, ՅՍՍՍ-ում Արթուր Քոչարյանը, Կարեն Բարսեղյանը, Վարդան Ղազարյանը, Սամվել Պողոսյանը, «Թագավորներ» Գուրգեն Ենգիբարյանը: Երկրի չեմպիոն ու գավաթակիր «Օլիմպիկում» հանդես է գալիս լիբանանահայ Գուր Ալոյանը: Նրանք բոլորն էլ իրենց վաս չեն դրսևորում:

- Իսկ ՅՍՍՍ-ի եւ ՅՍՍՍ-ի գործերն ինչպե՞ս են ընթանում: - Լավ չեն: ՅՍՍՍ-ն վերջին, ՅՍՍՍ-ն նախավերջին տեղում է, թեեւ դեռ հնարավորություն ունեն օգտագործելու դրությունը: ՅՍՍՍ-ի մարզիչ Վարդան Սուրբաբյանը մրցաշրջանի կեսից վերադարձավ հայրենիք: ՅՍՍՍ-ում լիբանանցի Վալյան էր, հետո մի քանի ամիս դեկը ստանձնեց Իսիֆ Բեգան, սակայն նա էլ հեռացավ թիմից: - Ինչպիսի՞ն են հետագա ծրագրերը: - Շարունակելու են ելույթներս «Ալ Ռայանում» բարձրագույն խմբում: Թեեւ լիբանանյան մի քանի թիմերից առաջարկներ ունեն, սակայն նախընտրում եմ մնալ արդեն հարազատ դարձած «Ալ Ռայանում»: Այստեղ հիանա

զույն խմբում անհամեմատ դժվար կլինի: Առաջնությունը մեկնարկելու է հոկտեմբերին, երեւի օգոստոսի մեկնեմ Լիբանան: Իսկ մինչ այդ 3 ամսով մայամնագիր եմ կնքել «Բանանցի» հետ: Ինչո՞ւ չխաղամ, մանավանդ որ նույնպես ունեմ, դեռ ասելի ունեմ: - Հավանաբար, նկատի ունես «100-ի ակունքում» ցուցանիշների բարելավումը: - Այո, կծգսնմ որքան հնարավոր է բարելավել ցուցանիշներս, ավելի բարձր դիրք գրավել «100-ի ակունքում»: Երազանքս այն գլխավորելն է: - Եթե վերջին տարիներին «Օսար ափերում» բախտը չլիքը, գուցե արդեն երազանքդ իրականացած լիքեր: - Անուշուր: Դա միայն ինձ չի վերաբերում: Նույն Արսենը, Արթուրը, Մրան, եթե Հայաստանից չենկենին, գուցե թիվն ավելի դասկանելի կլիներ: - Ներկա էիր «Կիլիկիա»-«Լեռնագործ-Արարատ» հանդիմանքը: Ինչպիսի՞ն էր տղավորությունը: - Լիբանանում մեծապես դիտում եմ հայկական ալիքը: Անցյալ

Շուսերը հեռացվել է «Եվրոպայից»

Դոնեցկի «Եվրոպայի» ղեկավարությունը հրաժարվել է թիմի գլխավոր մարզիչ, գերմանացի մասնագետ Բեռնո Շուսերի ծառայություններից: Նա «Եվրոպայից» գլխավորեց ընդամենը 10 ամիս: Ակունքի ղեկավարությունը խիստ դժգոհ էր Շուսերի մարզչական գործունեությունից, որի գլխավորությամբ «Եվրոպայի» երկուրդ օրերի յոթ հանդիպումներում վասակել էր ընդամենը 7 միավոր: Դրա հետեւանով թիմը զրկվեց ոչ միայն չեմպիոնի կոչման համար ղայարելու հնարավորությունից, այլեւ արժաթե մեդալներից: Շուսերի հետ թիմից հեռացել են նաեւ նրա օգնականները ֆիզիոթերապևտական մարզիչ Կայ Ֆրանցը եւ դարձաբարձրների մարզիչ Վեռներ Ֆրիդը:

Մինչ նոր գլխավոր մարզիչ նշանակումը, այդ ղեկավարական ղեկավարողները կարողանան ակունքի մարզչական շտաբին Վիկտոր Պոլոտնիկով: Ինչ վերաբերում է նոր մարզիչին, ապա, օուշնական եւ քուրական լրատվամի

Խաղադաշտում վեճերան ֆուտբոլիստներն էին

Կիւնում անցկացվող Վալերի Լորանովսկու հուլիսյան մրցաշարի օրերում 59-ամյա Լույսեկուն ավարտում է իր մարզչական գործունեությունը Մսամբուլի «Բեռնաբուրգում»: Առաջնության ավարտից 2 օր առաջ երկրի նախկին չեմպիոն արդեն աղախակել էր քունգե մեդալները, իսկ Լույսեկուն միակ օտարերկրացի մարզիչն է Թուրիայում: 2001 թ. նա ծանաչվել է Թուրիայի լավագույն մարզիչ: Մարզչական իր գործունեության ընթացքում Լույսեկուն Բուխարեստի «Դինամո-Խին» եւ «Ռադիոնի» չեմպիոնի կոչման է արժանացրել, իսկ Թուրիայում «Գալաթասարայի» եւ «Բեռնաբուրգի» հետ ծանաչվել է ուժեղագույնը: Բացի այդ, 2000 թ. նա գլխավորությամբ «Գալաթասարայի» դարձել է եվրոպայի սուպերգավաթակիր: Ժամանակին (1982-1986 թթ.) նա գլխավորել է Ռուսիայի ազգային հավաքականը եւ իր սաների հետ հանդես է եկել 1984 թ. եվրոպայի առաջնությունում:

Ռինաս Դասաբը եւ Ալեքսանդր Բորոյուկը, ինչպես նաեւ անցյալում հանրահայտ ֆուտբոլիստներ Եվգենի Լոկվեյը, Ֆյոդոր Չերեմկովը, Յուրի Գավրիլովը եւ Վադիկ Խիդիսուլի: Ուկրաինայի հավաքականում հանդես եկան Վիկտոր Չանովը, Եվգենի Բուրակովը, Օլեգ Կուզնեցովը, Ալեքսեյ Սիլախիչենկոն, Անատոլի Դեմյանենկոն, Անդրեյ Բալը, Իգոր Բելյանովը, Վասիլի Ռազը, Օլեգ Պրոսասովը, Ալեքսանդր Չավարովն ու Օլեգ Սալենկոն:

Մարզչի համար գումար գտնվեց

Եգիպտոսի ֆուտբոլի հավաքականի գլխավոր մարզիչ իսլաացի Մարկո Տարդիլի աշխատավարձի վճարման համար վերջապես գումար գտնվեց: Այդ ծախսերը որոշել են հոգավ եգիպտացի գործարարները: Տարդիլին ամսական 40 հազար դոլար աշխատավարձ կստանա: Եվգենի Գումարն արդեն փոխանցվել է եգիպտոսի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի բանկային հաշվին:

ԱԶԳ **Օրվա հետքերով**

«HSBC քանկ-Հայաստանի» մրցանակը բաժնեգրերին «Եվրոքերներ»

Արդեն երկրորդ օրը «HSBC քանկ-Հայաստան» սահմանում է Հայաստանի լավագույն արտադրողին խրախուսող մրցույթ, որի հարթուղը սահմանում է 10 հազար դոլար մրցանակ: Մրցույթի մասնակցելու իրավունք ունի այն մասնավոր ընկերությունը, որն ունի առնվազն 20 ելուցողներ 250 աշխատակից, արտադրողական արտադրություն չի գերազանցում 5 մլն դոլարը և չի հարուցում էկոլոգիական խնդիրներ: Այսինքն, սվայ ընկերությունը թեթև է ներկայացնում միջին թիվները:

Հաղթող ընկերությանը ընձեռնվում են մրցանակային ֆունդի մասնիկներ համաձայնագրով, որում ընդգրկվել էին բանկի երեք ներկայացուցիչներ, 73 44 ճախագահը: Հայաստանի արդյունաբերողների և գործարարների միության նախագահը, Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանը:

Երեկ «Կոնգրես» հյուրանոցում անկողնվեց մրցույթը և հայտարարվեց հաղթող ընկերությունը: «HSBC

քանկ-Հայաստան» գործադիր սնորհն էր Գիլմորը և Վիլյամսը, որ հայկական ձեռնարկությունները թեթև էր արտադրողներին մրցակցելու միջազգային շուկայում, ինչպես նաև արտադրողներին նպաստելու էլ կազմակերպվում է այս մրցույթը: 10 հազար դոլար մրցանակ սահմանում նախատեսվում է մրցակցելու 26 ընկերություններ, որոնցից ընտրվել էին 5-ը: Դրանք էին «Արսագո» ՍՊԸ-ն, Արսագոյի օդահանձնողները (նախորդ մրցույթի հաղթողը), HPLA-ն, «Սալկ» և «Եվրոքերներ» ընկերությունները: Հաղթող մրցույթի հաղթողները: Հաղթող արտադրության «Եվրոքերներ» ընկերությունը: Հայաստանում առաջինը, իսկ Գիլմորը սեղեկագրեց, որ մրցանակաբաշխությունը կդառնա ամենամյա: Ինչ վերաբերում է «Եվրոքերներին», ապա այս ընկերությունն իր արտադրանքն արտահանում է ԱՄՆ, Ռուսաստան, Բելառուս, Լիբանան, Ճապոնիա:

Ա. Մ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԻՎՆԵՐ

«Երևանի էլեկտրագործարան» ԲԲԸ բաժնետերերի արժեքի ընդհանուր ժողովը տեղի կունենա 2004 թ. հունիսի 4-ին, ժամը 11-ին, ընկերության վարչական շենքի դահլիճում:
Հասցեն՝ Բ. Երևան 375026, Սեբաստիական փող. 86, հեռ.՝ 44-43-57
Ընկերության բաժնետերերի արժեքի ընդհանուր մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմվելու ամսաթիվը սահմանված է 14.05.2004 թ.:

- Օրակարգ՝**
- 2003 թ. հաշվառման հաշվետևի և ֆինանսական հաշվետևի ստուգման հաստատում:
 - Բաժնետերական ընկերության խորհրդի կազմի ընտրություններ:
 - Վերստուգելու հանձնաժողովի ընտրություն:
 - Ընկերության աուդիտի իրականացումը անմիջապես հաստատել:

2003 թ. արժեքի ցուցանիշներն են՝		
	Սկսվել	Պատասխան
1. Հիմնական միջոցներ	270763	
2. Ընթացիկ ակտիվներ	60080	
3. Սեփական կապիտալ		330355
այդ թվում՝		
ա) կանոնադրյալ կապիտալ		93110
բ) հիմնական միջոցների վերագնահատման հիման վրա		227735
գ) Կուտակված շահույթ		9510
4. Ընթացիկ դարձակոտրություններ	330843	330843

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՐԴ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅՈՒՆՆԵՐ

Երևանի երկու կլինիկաներում վերջին մեկ արագաբեկ ծնվել է 62 երեխա

Ինչպես տեղեկացան «Մեդիքոմ» գործակալությունից, մայիսի 6-12-ը «Երեւանի» բժշկական կենտրոնում գրանցվել է 42 ծնունդ՝ 23 տղա և 19 աղջիկ: Ամենամանր աղյուսով ծնված տղան 4 կգ է, 52 սմ հասակով: Իսկ ամենանախկինը կշիռն ունի 2 կգ և 40 սմ հասակով: Մայիսի 6-ին ծնված կենտրոնում ծնված ժամանակահատվածում ծնվել է 22 երեխա՝ 12 տղա և 10 աղջիկ: Համեմատաբար մեծ թվով երեխաներ են ծնվել մայիսի 6-ին՝ 6, իսկ մայիսի 10-ին՝ 5 երեխա: Մայիսի 9-ին ծնվել է 3 տղա, աղջիկներ չեն ծնվել մայիսի 7-ին, 9-ին և 11-ին: Աղջիկների մեծ թիվ է գրանցվել մայիսի 6-ին:

ՕՏԵՆ ԵՆ ԿՈՂՈՊՈՒՍ

Մայիսի 13-ին ոսիկանոթային Մայիսիայի բաժանմունքի աշխատակիցները կոլոպոս կասարելու կասկածանքով բերման են ենթարկել 1979 թ. ծնված Պապ Ա-ին: Վերջինս մայիսի 9-ին իր բնակարանում ծեծի ենթարկելով Սեդա Գ-ին, հափշտակել է 50 ԱՄՆ դոլար, 65 հազար դրամ և ոսկյա զարդեր: Պապ Ա-ն ձերբակալված է, կասարելում է նախաքննություն:

Մարմնական վնասվածք

Ինչպես տեղեկացան 77 ոսիկանոթային հասարակայնության հեծ կառուցիչի և լրատվության վարչության սրանտղած տեղեկագրից, մայիսի 13-ին ոսիկանոթային Նոր Նորի բաժնի աշխատակիցները մարմնական վնասվածք հասցնելու կասկածանքով բերման են ենթարկել 1986 թ. ծնված Լեւոն Խ-ին: Մայիսի 4-ին վերջինս վիճաբանության ժամանակ շղարգված սուր, կտրուկ առարկայով մարմնական վնասվածք է դասձանդել Խ-ին: Լեւոն Խ-ն ստորագրությամբ բաց է թողնվել, կասարելում է նախաքննություն:

Ավարտվեց ՄԱԿ-ի «Հայաստանի համայնքների զարգացման շաքար» ծրագիրը

«Ազգ» անդրադարձել է Հայաստանի ՄԱԿ-ի զարգացման գրասենյակի «Համայնքների զարգացման ծրագիր» շաքարակներում կազմակերպվող միջոցառումներին, որոնք սկսվել են 2003-ին մարտի սահմաններում գյուղերից: Ծրագիրն ավարտվեց Արմավիրի մարզի Հոկտեմբեր գյուղում կայացած հանդիպումով: 6000 կնակություն ունեցող Հոկտեմբեր գյուղում միջոցառումը կազմակերպելու կարևորագույն նպատակը համայնքների բնակչությանը առողջադրական ծառայությունները հասանելի դարձնելն էր: Երբի զինվորներին խումբը բժշկական խորհրդատվություն է անակաբարձին, արտադրողական սուր, գունդներ կասարել: Պերինատալոգիայի, զինվորականի և մանկաբարձության կենտրոնի մանկաբարձ-գինեկո-

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը մայիսի 14-ի նիստում, որը վարում էր բանկի նախագահ Ս. Սարգսյանը, կենտրոնական բանկի գործառնությունների սոկոսադոլայնները թողնել անփոփոխ: Կնքվող ռեդուկտիվ-ստրատեգիայի նպատակ էր ստեղծել 6 սոկոս, սրամարտային լուծարողային վարկերի սոկոսադոլայնը 20 սոկոս, իսկ ներգրավվող ավանդների սոկոսադոլայնը՝ 1 սոկոս:

ԿԲ մամուլի ծառայությունը հրատարակում է ապրիլի 16-29-ը ընկած ժամանակահատվածում մակրոտնտեսական իրավիճակի և ֆինանսական օրվայի միտումների նկարագիրը:

Մակրոտնտեսական իրավիճակ: Ըստ Ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալներով, մարտի 10-20-ը գրանցվել է 0,2% սղած:

Ապրիլի 16-29-ը ընկած ժամանակահատվածում բյուջեի միջին օրական հարկային եկամուտները կազմել են մոտ 1 մլրդ 80 մլն դրամ:

Դրամավարկային ֆադալակնություն. Ապրիլի 16-29-ը ընկած ժամանակահատվածում փողի քանակը, ընդհանուր առմամբ մնալով ծրագրային շրջանակներում, նվազել է 1 մլրդ 194 մլն դրամով կազմելով 101 մլրդ 434 մլն դրամ: Փողի քանակի նվազումը ուղեկցվել է ՉԱԱ-ի 2 մլրդ 510 մլն դրամ նվազմամբ և ՉԱԱ-ի 1 մլրդ 316 մլն դրամ աճով:

ՉԱԱ-ի նվազումը հիմնականում դրամավարկային է եղել: 1 մլրդ 634 մլն դրամի արտադրության մարմանը, ինչպես նաև 146 մլն դրամի արտադրության մարմանը հասանելի արտադրության մարմանը, 26 մլն դրամի անդամագյությունների վճարմանը: Անկախացում էր նաև Եվրամիության վարկի գծով 7 մլն եվրո գումարի չափով ստացարկում, ինչպես նաև ստացարկում էր 1 մլն 500 հազ. եվրո դրամաճորհի ստացում (FSP-դրամային արտադրության ծրագրի շրջանակներում), և այդ հոսքերի իրականացման դարձակոտրության կառավարության զուտ դարձակոտրությունների ցուցանիշը թեթև էր աճել 3 մլրդ 320 մլն դրամով: Ասկայն վերոհիշյալ արտադրության վճարումները չեն իրականացվել: Միեւնույն ժամանակ ԿԲ կողմից իրականացվել է 1 մլրդ 55 մլն դրամի արժեթղթերի առ: Վերջիններիս արդյունքում կառավարության զուտ դարձակոտրությունները նվազել են 246 մլն դրամով: Բանկերի դարձակոտրությունների աճել են 2 մլրդ 646 մլն դրամով ի հաշվով 646 մլն դրամի արժեթղթային սկոպի մարման և 2 մլրդ դրամի ավանդի զուտ մարման: Չուտ այլ ակտիվները նվազել են 1 մլրդ 84 մլն դրամով:

Ապրիլի 23-ին նախորդած օրը

բաթվա ընթացքում փողի զանգվածը (առանց կուտակված սոկոսների) նվազել է 3 մլրդ 321 մլն դրամով և կազմել 223 մլրդ 464 մլն դրամ: Երջանառության մեջ եղած կանխիկը նվազել է 2 մլրդ 837 մլն դրամով, իսկ ավանդները 484 մլն դրամով: Ցրտահանք արտադրության ավանդներն աճել են 348 մլն դրամով, իսկ ցրտահանք դրամային ավանդները 801 մլն դրամով: Ժամկետային արտադրության ավանդները նվազել են 313 մլն դրամով և կազմել 52 մլրդ 261 մլն դրամ: Պայմանավորված վերագրյալով դրամային զանգվածը նվազել է 3 մլրդ 357 մլն դրամով և ապրիլի 23-ին կազմել 119 մլրդ 878 մլն դրամ:

Ֆինանսական օրվայի միտումներ. Այդ ժամանակահատվածում քրթակցային հաշիվների միջին մակարդակը կազմել է 15,593 մլն դրամ, իսկ դարձակոտրության վերջին 13,900 մլն դրամ:

Հաշիվները ժամանակահատվածում ներհին արժեթղթային օրվայում, ՊՊ առաջնային և երկրորդային օրվայում գիծվել են հետևյալ միտումները:

Ներհին արժեթղթային օրվայ. Վերոհիշյալ ժամանակահատվածում ԿԲ կողմից վաճառվել է 196 հազ. ԱՄՆ դոլար 561.40 դրամ փոխարժեքով, ինչպես նաև գնվել է 2 մլն 500 հազ. ՌԴ ռուբլի և մոտ 85 հազ. եվրո համադրանքային արժեքով 19.03 և 648.20 դրամ փոխարժեքներով:

Միջբանկային օրվայում գործառնությունների համախառն ծավալը կազմել է 80 մլն ԱՄՆ դոլար, որից 41 մլն ԱՄՆ դոլարի առ և 39 մլն ԱՄՆ դոլարի վճարով համադրանքային արժեքով 553.69 և 554.72 դրամ միջին կուտակված փոխարժեքներով:

Նվազած ժամանակահատվածում արտադրության օրվայում ծնավորված 77 դրամի փոխարժեքը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ արժեքավորվել է 1,91%-ով 558.16 դրամից մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց հասնելով մինչև 547.69 դրամ:

ՊՊ առաջնային օրվայ. Տեղի է ունեցել ՊՊ-երի 1 թողարկում: Տեղաբաշխվել է 46-աբաթյա դարձակոտրությունները 500 մլն դրամ ծավալով: ՊՊ-երի նկատմամբ դարձակոտրությունները կազմել է 720 մլն դրամ (144%) և ծնավորվել է 5,79% եկամտաբերություն:

ՊՊ երկրորդային օրվայ. Իրականացվել է 3 մլրդ 510 մլն դրամի գործարք 7,22% միջին կուտակված եկամտաբերությամբ: Առաջին օրվայի ընթացքում իրականացվել է 966 մլն դրամի գործարք 7,16%-ով, երկրորդ օրվայի ընթացքում 2 մլրդ 544 մլն դրամի գործարք 7,24%-ով:

Միջբանկային ռեդուկտություններ. Միջբանկային օրվայում իրականացված ռեդուկտությունների ծավալը կազմել է 9 մլրդ 923 մլն դրամ 4,81% միջին կուտակված սոկոսադոլայնով: Առաջին օրվայի ընթացքում իրականացվել է 5 մլրդ 201 մլն դրամ ծավալով ռեդուկտորմ 4,34%-ով, երկրորդ օրվայի ընթացքում՝ 4 մլրդ 722 մլն դրամ ծավալով գործարք 5,32%-ով:

Հաղորդ երկաբաթյա ժամանակահատվածի ծրագրավորում. Ապրիլի 30-ից մայիսի 13-ը ընկած ժամանակահատվածում փողի քանակի միջին ցուցանիշը կկազմի 104 մլրդ 615 մլն դրամ:

Ըստ ծրագրավորման, կիրականացվի 108 մլն դրամի արտադրության սոկոսագումարի, մոտ 230 մլն դրամի արժեթղթային գումարների վճարում: Նվազած ժամանակահատվածում ակնկալվում է նաև 3 մլրդ 920 մլն դրամի արտադրության վճարում (ակնկալվում է իրականացնել վաղաժամկետ մարման Եվրամիության սրամարտային վարկի գծով 7 մլն եվրո գումարի չափով և միաժամանակ ստացարկում է Եվրամիության կողմից 5,5 մլն եվրո գումարի չափով դրամաճորհի ստացում: Վերոհիշյալ հոսքերը կհանգեցնեն ՉԱԱ-ի ցուցանիշի 1 մլրդ 566 մլն դրամի նվազմանը:

Հաշիվային արժեքային գույքադրության զուտ դարձակոտրությունների ցուցանիշը ըստ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության բյուջեային հարցերի հանձնաժողովի սվայների, վերոհիշյալ արտադրության վճարման, ինչպես նաև ծրագրավորվել է առավելագույնը 1 մլրդ դրամի հավաքած ռեդուկտորմի և առավելագույնը 3 մլրդ 300 մլն դրամից համախառն արժեթղթային սկոպի մարման, ինչպես նաև ծրագրավորվել է առավելագույնը 1 մլրդ դրամի հավաքած ռեդուկտորմի և առավելագույնը 3 մլրդ 300 մլն դրամից համախառն արժեթղթային սկոպի իրականացում: Միաժամանակ նախատեսվում է գույքային ակտիվների 1 մլրդ 761 մլն դրամի աճ: Վերոհիշյալ փոփոխությունները կհանգեցնեն ՉԱԱ-ի 4 մլրդ 747 մլն դրամի աճի:

Հաշիվային առնելով մակրոտնտեսական ցուցանիշերի վերաբերյալ տեղեկությունը, ինչպես նաև ֆինանսական օրվայի միտումները ԿԲ խորհուրդը որոշեց սոկոսադոլայնները թողնել անփոփոխ բանկերից ներգրավված ավանդների համար 1%, ռեդուկտորմի վարկերի համար՝ 6%, լուծարողային վարկերի համար՝ 20%:

77 44 մամուլի ծառայություն

գոյվագողի համար զանգահարել՝ 58-24-83